Szarvas Város Óvodája és Bölcsődéje

5540 Szarvas, Kossuth u. 66.
OM azonosító: 202156
Tel.: 66/313-727
E-mail: jatekvar@szarvasnet.hu

Szarvas Város Óvodája és Bölcsődéje

Bölcsőde Szakmai- és Óvoda Pedagógiai Programja

A gyermekkor évei azok az esztendők, amikor a szív a legérzékenyebb, leghajlékonyabb. Amit oda elültetnek, azt aligha lehet valaha is onnan kipusztítani.

- *J. F. Oberlin*

2024. január 1-jétől.

Tartalomjegyzék

I. Általános rész 4
1. Bevezető 4
2. Általános helyzetkép 4
3.Az intézmény jellemző adatai: 5
4. Az intézmény nevelésfilozófiája 5
5. Nevelőközösségünk által elfogadott értékek 6
6. Gyermekképünk 7
7. Intézmény képünk 7
8. Küldetésünk 9
9. Jövőképünk 9
10. Kapcsolatrendszer 9
10.1. Bölcsődék kapcsolata a bölcsődei hálózaton belül 9
10.2. Bölcsőde és óvoda kapcsolata 9
10.3. Szülő és bölcsőde, óvoda kapcsolata 10
10.4. Óvoda-iskola kapcsolata 11
10.5. Egyéb kapcsolatok 12
11. A program megvalósítását segítő eszközök jegyzéke 12
II. Bölcsőde Szakmai Programja 12
1. A bölcsőde bemutatása: 12
2. Alapelveink a bölcsődében: 14
3. Kisgyermeknevelő–kép 18
4. A bölcsődei gondozás – céljai, nevelési feladatai 18
4.1.Egészséges testi fejlődés elősegítése- egészségvédelem, egészséges életmód megalapozása 19
4.2.Személyiségfejlesztés 20
4.3.A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok 20
4.4.Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése 21
4.5.A megismerési folyamatok fejlődésének segítése 22
5. A bölcsődei gondozás - nevelés főbb helyzetei 22
5.1. Gondozás 22
5.2. Játék 23
5.3. Tanulás 23
5.4. Családokkal való együttműködés 24
5.5. Egyéb képességfejlesztés 25
5.6.A környezet megismerése - Környezeti élmények 26
5.7.Ének-zenei nevelés – zenei élmények 27
5.8.Alkotó tevékenység – alkotó élmények 27
5.9.Mese-vers-mondóka-bábozás – anyanyelvi élmények 28
5.10.Mozgás – mozgásélmények 28
5.11. Egyéb gyermekvédelmi feladatok 29
5.12.A fejlődés várható jellemzői Bölcsődékor végére 29
6. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei 30
7. Az átlagostól eltérő nevelési igényű gyermekek ellátása a Bölcsődében 33
III. Óvoda Pedagógiai Programja 33
1. Az óvoda bemutatása 33

2. Alapelveink az óvodában ... 34
3. Pedagógusképünk ... 35
4. Óvodai nevelési célok és feladatok ... 35
4.1.Egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztési program: ... 35
4.2.Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés ... 42
4.3.Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés ... 45
5. Tevékenységek az óvodában ... 49
5. 1. Játék ... 49
5. 2. Verselés, mesélés ... 53
5.3. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc ... 57
5.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka ... 61
5. 5. Mozgás ... 65
5. 6. Külső világ tevékeny megismerése ... 68
5. 7. Munka jellegű tevékenység ... 75
5. 8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás ... 78
5.9. Egyéb óvodai programjaink, tevékenységek: ... 80
5.9.1. Beóvodázás ... 80
5.9.2. Baba-Mama Klub tevékenysége ... 87
5.9.3. Mutasd meg otthon, mit tudsz! – Fejlesztő Program ... 88
5.9.4. Ne dobd ki, add tovább! – Hátránycsökkentő Program ... 89
5.9.6.Zöld Óvoda ... 91
6. Óvodai nevelés tervezése, szervezése ... 93
6.1. Tervezés ... 93
6.2. Szervezés ... 93
6.3.Tevékenységek szervezésének elvei ... 93
6.4. A nevelési idő keretei ... 94
7. Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása az óvodában: ... 95
8. Integráció az óvodában ... 98
9. Tehetségfejlesztés ... 99
10. Értékelés, ellenőrzés ... 101
IV. Záró rendelkezések ... 101
1. Pedagógiai Program felülvizsgálata ... 101
2. A pedagógiai program módosítása: ... 102
3. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala: ... 102
4. Tájékoztatás a pedagógiai programról: ... 102
5. A pedagógiai program személyi hatálya: ... 102
7. Legimitációs záradék: ... 102

I. Általános rész

1. Bevezető[1]

A 2011-ben megjelent nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény megalkotása magával vonzotta azt a feladatot, hogy az intézmények tekintsék át programjaikat, dokumentumaikat, s azokat az új jogszabálynak megfelelően módosítsák.

Mindezek figyelembevételével, s a felzárkóztatást, tehetséggondozást szem előtt tartva alkottuk meg pedagógiai programunkat, melyekbe beépítésre kerültek az óvodába szervezett programok, valamint az IPR kapcsán megfogalmazott feladatok.

Többcélú intézmény lévén a Bölcsődei intézményegységre való tekintettel figyelembe vettük a bölcsődei gondozás - nevelés országos alapprogramja irányelveit, mely meghatározza a bölcsődében folyó gondozó - nevelőmunka szakmai alapelveit, melyek érvényesek a speciális csoportokra és szolgáltatásokra is, a sajátosságaiknak megfelelő kiegészítésekkel.

2020-ban intézményünk Pedagógiai Programjának módosítását az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása projektben való részvétel is generálta. Beépítésre kerültek az Oktatási Hivatal által tett javaslatok, valamint a Programhoz kapcsolódó feladatok.

Az intézmény a Pedagógiai Programját a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 6. § „(1) szerint készítette el.

2. Általános helyzetkép

Gyorsan változó világunkban csak az olyan társadalmaknak van esélyük a talpon maradásra, amelyek képesek megújítani tudásukat, képesek az élethosszig tartó tanulás feltételeinek megteremtésére. E képesség megléte vagy hiánya döntő módon meghatározhatja egyéni boldogulásunk esélyeit. Ezért már gyermekeinknek is birtokolniuk kell azokat az örök érvényű, az emberiség által kialakított és létrehozott etikai, műveltségi és tudásbeli értékeket, amelyek segítik eligazodni családjában és az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetben.

A gyermek fejlődő személyiség, egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre.

Gyermekközpontú nevelőmunkánk során a szélesen értelmezett életfeladatokra készítünk fel tevékenységek által és a tevékenységen keresztül. Gyermekeink önként, örömmel és kreatívan

[1] Kiegészítve: 2020.09.01-től

vegyenek részt minden tevékenységben, és őrizzék meg természetes kíváncsiságukat az élet minden területén. Őszintén, szeretettel forduljanak pajtásaikhoz és legyenek derűsek, bizalommal telik a felnőttek iránt is. Arra törekszünk, hogy életkoronként és egyénenként változó, fejlődő gyermeki személyiséget – az intézményben eltöltött idő alatt, egyenlő hozzáféréssel– úgy alakítsuk, hogy testi, lelki fejlődése megfeleljen társadalmunk örök érvényű törvényeinek. Nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.

3.Az intézmény jellemző adatai:

Az intézmény neve: Szarvas Város Óvodája és Bölcsődéje

Az intézmény feladata:

Óvodai nevelés, Bölcsődei nevelés-gondozás

Az intézményhez tartozó telephelyek:

5540 Szarvas, Kossuth u. 66.

5540 Szarvas, Dózsa utca 24.

5540 Szarvas, Kossuth u. 19.

Az intézmény fenntartója, és felügyeleti szerve:

Szarvas Város Önkormányzata Képviselő-testülete

5540 Szarvas, Szabadság út 36.

Az intézmény működési területe: Szarvas város közigazgatási területe

4. Az intézmény nevelésfilozófiája

„… a gyermekeknek két dolgot kell adnunk: gyökereket és szárnyakat. Gyökereket, amelyek tartást adnak, hogy tudják hova tartoznak, de ugyanígy szárnyakat is, amelyek az egyiket a kényszereitől és előítéleteitől szabadítják meg, a másiknak lehetőséget adnak új utakat bejárni, (vagy inkább repülni).” (Johann Wolfgang Von Goethe)

- A gyermek mindenekfelett álló érdekeinek és egyedi személyiségének tiszteletben tartása, elfogadása, befogadása.
- Esélyegyenlőség biztosítása a nevelési folyamat egészében.
- A gyermek alapszükséglete az érzelmi biztonság, a szeretetteljes nevelés, az érzelemvezérelt megismerés, az élmény fonalán haladó gondolkodás.
- A gyermek kíváncsiságából, felfedezési vágyából kiinduló cselekvéses tanulás biztosítja a gyermek kompetenciáinak fejlődését, a személyiség szabad kibontakozását a kultúraátadás folyamatában.
- Az óvodapedagógus eszköztárában mindig megtalálható olyan eszköz, mellyel élményt tud nyújtani a gyermekeknek.

- A gyermek érési folyamatához igazított, életkori sajátosságainak és egyéni képességeinek megfelelő, ill. ahhoz illeszkedő eszközök, módszerek által történő támasznyújtás az egészséges fejlődés, a hátránycsökkentés és tehetséggondozás egyik legfontosabb eleme.
- Az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze a játék. A játékszabadság tiszteletben tartása, lehetőségeinek biztosítása.
- Példamutatás, értékközvetítő és mintaszerű viselkedéskultúra, közös tevékenykedés.
- A gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, ezért fontosnak tartjuk az óvoda – család szoros együttműködését, kölcsönös kapcsolattartását.

NEVELÉSI CÉLKITŰZÉSEINK

Cél:

- Az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése, a hátrányok kiegyenlítése az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermek ellátását is).
- A gyermekek képességeiből kiindulva, azok bővítése, elmélyítése, formálása és magasabb szintre emelése.

Sajátos célkitűzések:

- Az eddigi gyakorlat újraértelmezése – innováció a felfedezés és alkotás útján.
- ”Madárbarát” kert program keretében, egész évben madárvédelmi tevékenység folytatása az óvodásokkal, ezáltal a környezeti nevelés témaköreinek kibővítése

5. Nevelőközösségünk által elfogadott értékek

- Szeretetteljesség,
- Elkötelezettség
- Bizalom
- Következetesség
- Empátia
- Tolerancia
- Nyitottság
- Tudatosság
- Őszinteség
- A környezet szeretete
- Kreativitás

6. Gyermekképünk

A gyermek intézményünkből kilépve legyen:

- nyitott a környező világra,
- A közvetlen környezetében jól tájékozódó, arról elemi ismeretekkel rendelkező, azt szerető, védő, szépítő,
- vidám, barátságos, empatikus, segítőkész,
- testileg-lelkileg kiegyensúlyozott, egészséges,
- érdeklődő, önálló véleménnyel is rendelkező,
- szívesen vesz részt a mindennapi tevékenységekben,
- természetes kíváncsisággal, tudás- és alkotásvággyal, alkotóképességgel bíró
- formálódó kötelességtudattal rendelkező, ösztönözhető, nevelhető, [2]
- jól kommunikáló és kooperáló a felnőttekkel és társaikkal,
- érzelmeit őszintén kinyilvánító,
- cselekedeteit a kíváncsiság és a tudásvágy motiválja.
- Képes a másság elfogadására
- Természeti és tárgyi környezetet óvó
- Önismerettel és önértékelő képességgel rendelkező.
- Legyen elfogadó, társait befogadó gyermek.

7. Intézmény képünk

Intézményünkben a nevelőmunka a törvényi szabályozásokra épülő, a nevelőtestület által elfogadott, az igazgató és a fenntartó által jóváhagyott pedagógiai program alapján folyik. Bölcsődénkben és óvodánkban a felnőttek figyelembe veszik a gyermekek jogait. Elfogadás, szeretet, tisztelet, megbecsülés és bizalom övezi őket. Pedagógiai intézkedéseink a gyermek személyiségéhez igazodnak.

Nálunk a kisgyermekek:

- kedvük, igényeik, elképzeléseik, vágyaik szerint vehetnek részt a szabad játékban.
- kedvük, igényeik szerint mozoghatnak térben és időben, zenében és festésben;
- átélhetik a mesék, a versek szárnyaló világát;
- átérezhetik a hagyományok üzenetét;

[2] Kiegészítve: 2022.09.01-től

- bábozhatnak, dramatizálhatnak;
- nap, mint nap változatos, színes élményeket szerezhetnek önmagukról, barátaikról, a segítő, befogadó, elfogadó felnőttek jelenlétéről, a közösségről.
- az őket körülvevő világról, a környezetről, a természet csodáiról, a számok, a mennyiségek birodalmáról;
- játszva tanulhatnak egymástól és a felnőttektől;
- a kérdéseiket bátran, nyíltan megfogalmazhatják;
- megélhetik, hogy a megoldandó helyzeteknek számos megoldása lehetséges.

Intézményünk olyan hely, ahol a gyermekeket elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom veszi körül és ahol a gondozásnak kiemelt szerepe és jelentősége van. Együttműködésre épülő, gondoskodó, esztétikus és higiénikus környezetben - gazdag tevékenységrendszerben neveljük a gyermekeket a játék elsődleges szerepének biztosításával. A bölcsődében és óvodában dolgozó szakemberek - közös értékrenden alapuló - követésre érdemes erkölcsi mintát adva kulcs-szereplői a mindennapoknak elfogadó, segítő, támogató magatartásukkal. Az egyenlő feltételek biztosítása során, a differenciált fejlesztésre, a képességek sokoldalú kibontakoztatására, az integrált nevelésre, a kiemelt bánásmódot igénylő gyermekek szükségleteinek kielégítésére, a különbözőségek elfogadására törekszünk, tiszteletben tartva az eltérő kulturális különbséget, identitást. A pedagógiai munka folyamatos fejlesztésével, a szülőkkel együttműködve biztosítjuk a nevelést, a személyiségfejlesztést, az iskolai életmódra felkészítést, az iskolába lépéshez szükséges kompetenciák elsajátíttatását, a tehetséggondozást.

- Az iskolával szorosan együttműködve törekszünk az óvoda - iskola átmenet megkönnyítésére.

- **A pedagógiai szakszolgálattal együttműködve gondoskodunk a tanulási nehézség veszélyeztetett és a sajátos nevelési igényű gyermekek neveléséről, fejlesztéséről.**

- Pedagógiai programunk kialakítása során figyelembe vettük az óvodába járó gyermekek családi hátterének jellemzőit**, intézményeinkkel szembeni - pedagógiailag elfogadható – szülői igényeket.**

- Ahány gyermek, annyi személyiség - elvének figyelembevételével tervszerű, tudatos, következetes nevelőmunka, a gyermekek fejlődéséhez és neveléséhez szükséges optimális feltételek megteremtése, az életkornak megfelelő terhelés biztosítása.

Mindezek eredményeként a gyermekek felszabadultan tevékenykednek, szeretnek bölcsődébe, óvodába járni, megvalósul testi-lelki kiteljesedésük. Szüleikkel való bizalmas kapcsolatunk kialakulásához a gyermekek boldogságán, intézményeinkhez való szoros kötődésen keresztül vezet az út, valóra válik a családdal-együtt nevelés.

8. Küldetésünk

- Biztonságot, törődést, odafigyelést biztosítanak intézményeink, szeretetteljes légkörben neveljük valamennyi gyermeket.
- Vállaljuk a gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítését, amely magába foglalja a teljes gyermeki személyiség fejlesztését és az életre való felkészítését a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül.
- Vállaljuk továbbá azt, hogy a hozzánk járó gyermekekben kialakítjuk az egészséges életmód szokásait, biztosítjuk az érzelmi nevelést, a szocializációt és az értelmi fejlesztést annak érdekében, hogy nyitott, az emberi és természeti környezetre odafigyelő felnőttekké válhassanak.
- Kiemelt feladatunk a kommunikáció és a kooperáció fejlesztése.
- Nevelőtestületünk törekszik az egységes nevelési szemlélet megvalósítására, együttműködésre, az ismeretek, tapasztalatok átadására.

9. Jövőképünk

Szarvas Város Óvodája és Bölcsődéje dolgozói, elkötelezettek vagyunk a folyamatos megújulás, az új kihívások felé. Pedagógiai nevelőmunkánk célja, maradandó élmények biztosításával, a közösségi és egyéni életben különös jelentőségű emberi értékek magalapozása, a testi-lelki-szociális összhang megteremtése, mely reményeink szerint gyermekeink kiteljesedéséhez, harmonikus személyiségfejlődéséhez, jövőjéhez vezet.

10. Kapcsolatrendszer

10.1. Bölcsődék kapcsolata a bölcsődei hálózaton belül

A bölcsődei hálózat fontos intézményei, szakmai központjai a regionális módszertani bölcsődék, melyeknek feladata az egyes bölcsődék szakmai működésének segítése és folyamatos figyelemmel kísérése.

10.2. Bölcsőde és óvoda kapcsolata

A két intézmény között fontos olyan tartalmas kapcsolat kialakítása, amely a kölcsönös érdeklődés révén lehetővé teszi egymás munkájának, céljainak megismerését, megértését, ezáltal a gyermekek számára az átmenet is zökkenőmentesebbé válhat.

Abban az esetben, ha bölcsőde és óvoda integráltan működik, a bölcsődés korú gyermekek ellátása a bölcsődei nevelésre-gondozásra vonatkozó elvi, szakmai-módszertani előírások alapján, személyi és tárgyi feltételek biztosításával történjék, fontos a szakmai kompetencia elismerésén alapuló együttműködés.

10.3. Család és bölcsőde, óvoda kapcsolata

Az intézményi nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak: a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az intézmény és a család megvalósít. A nevelő közösség figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Feladataink a kapcsolatalakítás során:

- információgyűjtés,
- tisztelet, elfogadás, tapintatosság,
- őszinte, nyílt kommunikáció,
- nyitottság,
- kezdeményezés,
- előítéletektől mentesség,
- titoktartás.

A szülőket folyamatosan tájékoztatjuk a gyermekvédelmi jogszabályokról, valamint arról, hogy a gyermekvédelmi felelősöket mikor kereshetik fel.

A Szülői Szervezet (szülői közösség) is lehetőséget teremt a kapcsolat építésére a gyermekek érdekében. Erőforrást jelentenek az intézmény számára, elősegítik a belső demokrácia formálódását, és felerősítik mindkét fél gyermek iránt érzett és vállalt felelősségét.

<u>Kapcsolattartás formái</u>

- napi szintű információcsere a gyermekek érdekében, családlátogatás,
- játszódélután, munkadélután,
- ünnepélyek, rendezvények,
- szülői értekezletek, fórumok
- Ovi-Kréta online információs rendszeren,
- fogadóórák,
- nyílt napok,
- közös programok, kirándulások,
- intézmény ismertető szórólap

- üzenőfal
- kérdőívek
- honlap

Továbbfejlesztés lehetőségei

A cél: minél szorosabb, rendszeresebb kapcsolattartás, ahol a partnerek találkozására is lehetőséget biztosítunk, így segítjük a köztük lévő kapcsolat kialakítását, fenntartását, továbbá a megfelelő kommunikációs csatorna kiépítése, amely segíti az információ gyors, s teljes körű áramlását.

Az együttműködés várható eredménye:

- A családok részéről elégedettség és bizalom
- A szülők igénylik, kérik a tájékoztatást
- A szülők aktív részesei a rendezvényeknek
- A gyermek legoptimálisabb fejlődéséhez, az eredményes neveléshez szükséges célok és követelmények közelítenek egymáshoz a két fél részéről

10.4. Óvoda-iskola kapcsolata

Törekszünk megismerni és a gyermekekkel megismertetni az iskolák légkörét, nevelő-oktató munkáját, hogy a szülőknek is korrekt tájékoztatást, és a beiskolázásra vonatkozó tanácsot tudjunk adni. Ennek érdekében szülői értekezleten is lehetőséget teremtünk arra, hogy iskolai szakemberekkel találkozva betekintést kaphassanak a szülők az ott folyó nevelő-oktató munkáról. Iskolába hívogató hétvégi programjaikon részt veszünk. A gyermek képességeinek megfelelő iskolaválasztás érdekében a szülő meggyőzése fontos feladat. SNI-s gyermekek iskolába történő integrált nevelésének megkönnyítése reális tájékoztatással, a tapasztalatok átadása.

Az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése

Az óvoda és az iskola életében *szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk.*

A nevelés - oktatás során *figyelembe vesszük a gyermekek, tanulók egyéni képességeit*, szükségleteit.

Biztosítjuk a tehetséggondozást, az esélyegyenlőséget, a szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférést, a hátrányos és halmozottan helyzetű gyermekek, tanulók felzárkóztatását, az egyéni képességfejlesztést, az etnikai és a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelését, fejlesztését integrált csoportokban, osztályokban.

Intézményünkben törekszünk az intézményegységek céljainak megvalósítását szolgáló egészséges, tanulóbarát környezet kialakítására, változatos tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítására, az új tanulásszervezési módszerek (projektpedagógia, kooperatív tanulási technikák alkalmazására, differenciált tanulásszervezés, drámapedagógiai módszerek, tevékenységközpontú módszerek stb.) a kompetencia alapú nevelés megvalósítására.

A kompetenciák fejlesztésének megalapozása az óvodában történik, komplex tevékenységrendszerével segítjük mindazon kompetenciák megalapozását, amelyre az iskola építeni tud.

10.5. Egyéb kapcsolatok

Fenntartóval:

Feladataink, folyamatos tájékozódás és tájékoztatás, az óvoda nyitottsága a fenntartó felé. A fenntartó képviselőivel személyes és folyamatos kapcsolattartás, részvételek városi rendezvényeken.

A közművelődési és egyéb intézményekkel:

Tessedik Sámuel Múzeum, Szárazmalom és Nyilvános Könyvtár, Cervinus Teátrum, Gál Ferenc Egyetem Pedagógiai Kar, Arborétum, Körös-Maros Nemzeti Park, Tessedik Táncegyüttes.

Szolgáltatásaikat, programjaikat úgy építjük be az intézmény életébe, hogy a nevelés és a gyermekek szempontjai, életkori sajátosságaik legyenek az elsődlegesek.

Igény esetén az óvodapedagógus bekapcsolódik a képzésbe intézményünk gyakorlási lehetőség biztosításával.

A szolgáltató intézményekkel

Gyermekorvosok, védőnők, fogorvosok, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Békés Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Szarvasi Tagintézménye, gyámhatóság, BMKNTSZ, Gyermekélelmezés munkatársai.

A kapcsolatok a gyermekek egészséges, testi-lelki fejlődésének követése, segítése érdekében jönnek létre, és folyamatosan működnek.

Más Kárpát-medencei intézményekkel

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményekkel lehetőség szerint kapcsolatot építünk és tartunk fent, ezáltal tapasztalatot cserélve bővíthetjük szakmai tudásunkat.

11. A program megvalósítását segítő eszközök jegyzéke

Leltári nyilvántartásban foglalt eszközök.

II. Bölcsőde Szakmai Programja

1. **A bölcsőde bemutatása:**

Bölcsődénk Szarvas Város Óvodája és Bölcsődéje önkormányzati fenntartású intézmény intézményegységeként működik.

1946 -ban nyílt meg az első bölcsőde Szarvason, a Bolza kastélyban. Azóta több telephelyen működött. A mostani épületben 1980. április 30-án nyílt meg egy 40 férőhelyes bölcsőde. Két gondozási egységből állt, melyet 1984-ben 75 férőhelyesre bővítettek hozzáépítéssel. Jelenleg 87 férőhellyel üzemel a bölcsőde.

A település központi részén korlátozott forgalmi viszonyok között, de jól megközelíthető, csendes környezetben található. 2005 óta két lépcsőben Európai Uniós pályázatokból újították fel. Első lépcsőben emeletráépítés, és a nyílászárók cseréje, külső falszigetelés történt, majd második lépcsőben a belső korszerűsítés, burkolatok cseréje, fürdőszobák felújítása, fűtéskorszerűsítés valósult meg. A csoportszobák tágasak világosak, a belső udvarra néznek. Az udvar biztonságosan elzárt, védett.

Szép természeti környezetben, Tessedik Sámuel városában múltunk, történelmünk arra kötelez minket, hogy munkánkat magas szinten végezzük legjobb tudásunk szerint.

Alapellátáson túli szolgáltatásaink:

„Baba-mama" klub, amely a bölcsődei ellátásban nem részesülő gyermekeket és szüleiket várja, meghívott szakember által prezentált hiteles tanácsadás gyermeknevelési témákban, tapasztalatcsere-lehetőség bármilyen a nőket, családot érintő, érdeklő témában, vagy napi aktuális eseményekről spontán beszélgetések, barkácsolós-ügyeskedős programok alkotják a tematikát;

Sószoba, amely azokban az időszakokban nyújt a gyerekek tevékenységében változatosságot, amikor az időjárás akadályozza a korlátlan szabad levegőn tartózkodást. Mikroklímája hozzájárulhat az egészség megőrzéséhez, jótékony hatását ki kell használni. A sószobát térítésmentesen vendég felhasználók számára is rendelkezésre bocsájtjuk előzetes bejelentkezés után.

A bölcsődei szolgáltatás igénybevétele - a bölcsődei beiratkozás és felvétel - egész évben folyamatos a működési engedélyben meghatározott férőhelyszám – 87 fő - erejéig.

A bölcsődei alapellátást „A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról" szóló 1997. évi XXXI. törvény értelmében azon családok gyermekei vehetik igénybe, ahol a szülők dolgoznak, munkaerő piaci részvételt elősegítő programban, képzésben vesznek részt, betegségük vagy egyéb ok miatt gyermekük napközbeni ellátásáról nem tudnak gondoskodni.

Bölcsődénkben azon kisgyermekek napközbeni ellátását különösen előnyben részesítjük, akiknek:

- a szülő kérése vagy a jelzőrendszer bármely tagjának jelzése értelmében fejlődésük érdekében állandó napközbeni ellátásra van szükségük,
- akiket egyedülálló vagy időskorú személy nevel, vagy
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult és szülője vagy más törvényes képviselője igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll

- akikkel együtt a családban három vagy több gyermeket nevelnek.

A szolgáltatás igénybe vételéről és a beiratkozás módjáról a szülők tájékozódhatnak az intézmény és a bölcsőde honlapján, a város több pontján elhelyezett szórólapokból valamint személyesen. A beiratkozás időpontja minden év áprilisában van, illetve egész évben folyamatosan a szülői igényeknek megfelelően a férőhelyszám által meghatározottan. Bölcsődénkben az **új szülőknek szóló első szülői értekezleten** kapnak a szülők szóbeli tájékoztatást

- ✓ az ellátás tartalmáról és feltételeiről;
- ✓ az intézmény által vezetett és az adott gyermekre vonatkozó nyilvántartásokról, valamint az azokba történő betekintés módjáról;
- ✓ a család és a bölcsőde kapcsolattartásának formáiról;
- ✓ megismerik a házirendet;
- ✓ a panaszjog gyakorlásának módját, jogokat és az érdekképviselet működését;
- ✓ az érték és vagyonmegőrzés módját;
- ✓ a térítési díjfizetés módjáról.

A beszoktatást megelőzően az ellátásra jogosult gyermek törvényes képviselője megállapodást köt az intézménnyel, melyben egyben nyilatkozik, hogy az általa megadott személyes adatok a valóságnak megfelelnek, és ha abban változás áll be azt köteles jelezni, valamint az ellátásról a tájékoztatást megkapta.

Bölcsődénk nyitva tartási idejét a családok igényei szerint alakítottuk ki. Reggel 6.30 órától délután 17.30-ig tartunk nyitva.

2. Alapelveink a bölcsődében:

A Bölcsődei Nevelés-Gondozás Országos Alapprogramja alapján fogalmazzuk meg a nevelés alapelveit intézményünkre vonatkoztatva.

- **A család rendszerszemléletű megközelítése**

  A gyermek sikeres adaptációja, az oldott, nyitott alkalmazkodó magatartásformák kialakulása érdekében legfontosabb *feladat a család működésének megismerése, megértése*. Ehhez az alapot a gyermekkel és családjával való ismerkedési alkalmak nyújtják/jelentik.

  Első lépésként a szakmai szemszögből megvalósított bölcsődelátogatások a család részéről, a kisgyermeknevelők családlátogatásai a beszoktatást megelőzően, majd később a beszoktatás és azt követően az ellátás mindennapjaiban a gyermek megismerése, amely komplex rálátást biztosít *a gyermek és a szülők kapcsolat*ára, a szülők által képviselt nevelési elvekre, az életformájukra. A gyermek interakciói által következtethetünk *a család erősségeire, gyengeségei*re. Az erősségekre alapozva hozzájárulhatunk a család

életminőségének javításához. Szülőcsoportos beszélgetéseken, egyéni beszélgetések kezdeményezésével közelíthetjük a bölcsőde és a család rendszerét. A gyermek fejlődése, az adódó helyzetek megoldása érdekében minták, módszerek, eljárások egyeztetése.

- **A kora gyermekkori intervenciós szemlélet befogadása**

  Az intézmény szolgáltató-segítő funkcióját tekintve szakmai feladatunk, hogy a gyermek sajátos szükségleteit felismerjük, fejlődésének elősegítésében figyelembe vegyük. Az inkluzív, befogadó szemléletű nevelés tulajdonképpen minden kisgyermek esetében megvalósul, hiszen a személyes egyéni fejlődés lehetőségét mindenki számára differenciáltan biztosítjuk. de különös tekintettel alkalmazzuk azokban az esetekben, ha a gyermek megismerése során átlagos fejlődéstől való eltérést tapasztalunk. Őt - a szüleivel történő kommunikáció után - a megfelelő szakemberhez irányítjuk, a védőnő tanácsát is kikérjük, mielőtt a gyermeket és szülőjét a megoldás keresése felé irányítjuk. Az ezzel kapcsolatos feladataink realizálásában intenzív, együttműködő kapcsolatunk a Pedagógiai Szakszolgálattal komoly támaszt jelent.

- **A családi nevelés elsődlegességének tisztelete**

  A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A bölcsőde a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és lehetőség szerint erősítve vesz részt a gyermekek gondozásában, nevelésében, illetve szükség esetén lehetőségeihez mérten – a szülők együttműködését elérve, törekedve a családi nevelés hiányosságainak kompenzálására, korrigálására. Mindezek értelmében fontos tehát a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsőde életébe. Közös rendezvényeket szervezünk, a médiákban időközönként ismertető megjelenéssel igyekszünk betekintést nyújtani a bölcsőde életébe, érdekeltté tenni a szülőket a család és a bölcsőde kapcsolatának erősítésében.

- **A gyermeki személyiség tiszteletének elve**

  A gyermeket, mint individuumot, fejlődő személyiséget, különleges védelem illeti meg. A célunk a gyermek személyiségének teljes kibontakoztatása, a gyermeki kompetenciák fejlesztése az egyéni fejlődési menet figyelembe vétele mellett.

  A bölcsődei nevelés-gondozás értékközvetítő és értékteremtő folyamat, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul, az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával. Kiindulópontja minden gyermek esetében

az egyéni személyiségjegyek, képességek, szükségletek megismerése, az egyén fejlődési ütemének, folyamatának meghatározása.

A gondozónő elfogadja, tiszteletben tartja a gyermek vallási, nemzetiségi/etnikai, kulturális … stb. hovatartozását, és a lehetőségek szerint segíti az identitástudat kialakulását és fejlődését.

- **A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe**

  A kisgyermeknevelő személyiségén keresztül hatással van a gyermekekre és a családjaikra is. Karakteres, saját identitással bíró személyiség válik követhető mintává, hiteles nevelővé. A bölcsődei nevelés-gondozás feladatainak elérése érdekében törekszünk a szakmai kompetencia, igényesség elérésére, megőrzésére, a szakmai tudás gyarapítására. A fejlődni-megújulni tudás képessége, önismeret, társas készségek - empátia, elfogadás, őszinteség, bizalom, saját belső erők mozgósítása/motiváltság, az együttműködés képessége - magas szintre emelése, alapvető feltétele a sikeres működésünknek. A kisgyermeknevelő felelősségteljes, elkötelezett magatartása kívánatos a mindennapi gyakorlatban.

- **A biztonság és stabilitás megteremtése**

  A gyermek sikeres adaptációja érdekében törekszünk a biztonságos, nyugodt környezet megteremtésére. Ebbe beletartozik a rendszerességen nyugvó életritmus, - a - napirend, a biztonságot nyújtó, segítő, támogató állandó személy – saját kisgyermeknevelője, a felmenő rendszer, a gondozási sorrend, a csoport-, hely-és tárgyi állandóság.

  A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét.

  Szeretetteljes, pozitív légkör, a bizalom elérése közös, a gyermekek számára kedves, élményt nyújtó tevékenységek szervezésével, amelyeket természetesen a gyermekek megismerése folyamatában tudunk eltervezni, megvalósítani. Olyan természetes, őszinte és hiteles kommunikációt alkalmazunk, amely a gyermek számára az elengedettség-oldottság élményét nyújtja. Feltétel nélküli elfogadással, pozitív odafordulással, az egyéni sajátosságok maximális figyelembe vételével törekszünk a gyermek igényeinek kielégítésére.

  A gyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új megismerését, a szokások kialakulását. A biztonság nyújtása természetszerűleg magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

- **A fokozatosság megvalósítása**

A különböző folyamatok megvalósítása során a könnyebbtől a nehezebb felé, az egyszerűbbtől a bonyolultabb felé haladunk. A fokozatosságot betartva érjük el a gyermek fejlődését, a pozitív irányú változást a személyiségében. Megismer új helyzeteket, változásokat, szokásokat, megtanulja elfogadni ezeket, megtanul alkalmazkodni ezekhez.

- **Az egyéni bánásmód érvényesítése**

  A gyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a felnőtt őszinte érdeklődése, figyelme, megbecsülése, a gyermek kompetenciájának megismerésén alapuló választási lehetőség biztosítása az egyes élethelyzetekben, a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése.

  Megismerjük a gyermek egyéni fejlődési programját, belső érésének ritmusát. Pillanatnyi fizikai és pszichés állapotának, megítélése alapján, szeretetteljes odafordulással, a megfelelő környezet kialakításával segítjük a gyermeket, hogy az egyéni szükségleteihez igazodó mértékben, mindig az adott helyzethez igazítottan részesüljön az érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban. Biztosítjuk a gyermekek számára az önálló ismeretszerzés tapasztalatgyűjtés, felfedezés, aktivitás, sikerélmény lehetőségét.

  Fontos, hogy a bölcsődébe járó gyermekek mindegyike folyamatosan érezze a róla gondoskodó felnőtt elfogadását akkor is, ha lassabban fejlődik, akkor is, ha esetleg több területen jelentős eltérést mutat az átlagos fejlődéstől, ha viselkedése bizonyos esetekben különbözik a megszokottól, emiatt nehezebben kezelhető.

- **A gondozási helyzetek kiemelt jelentősége**

  A gondozási feladatokat mindig a gyermeki személyiség, emberi méltóság tiszteletben tartása mellett kell megvalósítani. A nevelés és a gondozás elválaszthatatlan egységet alkotnak: a gondozás minden helyzete nevelési feladatok megvalósulásának kiemelt színtere, a nevelés helyzetei, lehetőségei azonban nem korlátozódnak csak a gondozási helyzetekre. A fiziológiás szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek – a biztonság-védelem, szeretet-összetartozás, társas kapcsolatok, önbecsülés, önérvényesítés - kielégítésének feltételeit.

  A gyermek együttműködési készsége formálásának, tevékenységbe való bevonásának, aktivizálásának egyik előfeltétele a felnőtt-gyermek szeretetteljes, bizalmon alapuló kapcsolata. A tanulási folyamat során utánzási minták nyújtásával, következetes határozottsággal, érthető, rövid kommunikációval, a gondozás különböző mozzanatainak rögzítésével, gyakorlásával, dicséret, buzdítás, támogatás, tevőleges segítségadás alkalmazásával a szokásalakítás folyamatának megvalósítása.

- **A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása**

Feladatunk az önállóság és az aktivitás elérése, ösztönzése, a gyermek megnyilvánulásainak elismerő, támogató, igényekhez igazodó segítése, hiszen a korai tanulás legfőbb sajátossága a tevékenység/cselekvés központúság.

A gyermek felé irányuló szeretet, elfogadás és empátia által alapozódnak meg

- a kognitív: készségek-képességek, gondolkodás és beszédfejlődés
- érzelmi és társas kompetenciák: kötődés, kapcsolatteremtési- és kooperációs készség, konfliktuskezelés
- a mozgás készség, mozgáskoordináció

a korai életszakaszban.

A bölcsődei nevelés-gondozás egyik kiemelt feladataként biztonságos és tevékenységre motiváló személyi és tárgyi környezetet teremtünk, a próbálkozásokhoz elegendő időt biztosítunk, a gyermekeket meghallgatjuk, véleményét figyelembe vesszük, a kompetenciájának megfelelő mértékű döntési lehetőséget biztosítunk. Természetes kíváncsiságára alapozva az élményszerzés lehetőségének biztosításával, saját példamutatásunkkal, az egyes élethelyzeteknek a gyermek számára átláthatóvá, befogadhatóvá, kezelhetővé tételével, a tapasztalatok feldolgozásának segítésével, különböző viselkedésformák gyakorlásával a közösséghez való alkalmazkodás próbálkozásainak bátorításával segítjük a korai tanulást.

3. Kisgyermeknevelő–kép

A kisgyermeknevelő a gyermekellátást elhivatottsággal, igényesen végzi, hiteles, empatikus, elfogadó. Képes érzelmi biztonságot nyújtó kapcsolat kialakítására minden gyermekkel. Szakmai ismeretei korszerűek, folyamatos képzéssel-önképzéssel képes megújulni. Tisztában van a bölcsődés korú gyermekek életkori sajátosságaival. Támogató magatartásával segíti a gyermekek személyiségének kibontakozását, aktivitását, önállósodását. Képes a szülőkkel együttműködni a szokások, a viselkedési szabályok alakításában, elsajátításában. Szem előtt tartja, hogy saját személyisége minta, személye és viselkedése mindenkor példa lehet a gyermekek és a szülők számára.

4. A bölcsődei gondozás – céljai, nevelési feladatai

Célok:

A családban nevelkedő kisgyermekek számára családias, derűs légkörben, családjukkal szorosan együttműködve, családi nevelésükre építve, azt kiegészítve, a nemzeti/etnikai hovatartozás

tiszteletben tartásával, a napközbeni ellátás – nevelés - gondozás, étkeztetés, felügyelet – keretein belül elősegíteni a személyiség harmonikus fejlődését:

- ✓ az életkori- és egyéni sajátosságokra, szükségletekre tekintettel,
- ✓ odaforduló szeretettel, elfogadással, kompetenciáik figyelembevételével,
- ✓ színes, együttes élményekbe ágyazott tapasztalatszerzési lehetőségek biztosításával,
- ✓ viselkedési minták nyújtásával biztosítani a sokféle változatos tevékenységet,

A teljes integrációban nevelhető, gondozható sajátos nevelési igényű kisgyermekek esetében, a bölcsődei nevelésbe, gondozásba ágyazottan, a családsegítő szolgálattal és a pedagógiai szakszolgálattal együttműködve korai fejlesztés formájában a habilitáció és a rehabilitáció biztosítása.

A hátrányos helyzetű, a szegény és a periférián élő családok gyermekei esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítésére törekvés.

Feladatok:

Az intézményes nevelés-gondozás keretei között a jogszabályi előírásoknak megfelelően, a 0-3 éves egészséges és 0-6 éves sajátos nevelési igényű, családban nevelkedő kisgyermekek napközbeni ellátása – nevelése, gondozása, étkeztetése, felügyelete - családjukkal együttműködve, családi nevelésükre építve pszichoszomatikus szükségleteik kielégítése, optimális fejlődésük elősegítése

4.1.Egészséges testi fejlődés elősegítése- egészségvédelem, egészséges életmód megalapozása

Bölcsődénk egészségnevelésének célja a gyermek saját maga iránti igényességének megalapozása az ezt segítő szokások kialakításával.

Intézményünk a megfelelő egészségneveléshez biztosítja az egészséges környezetet, valamint az egészséges fejlődést elősegítő nevelést-gondozást.

Egészséges táplálkozáshoz

- ✓ biztosítjuk a kornak megfelelő ételeket
- ✓ biztosítjuk a nyugodt légkört
- ✓ biztosítjuk a megfelelő időt
- ✓ biztosítjuk a gyermek számára saját helyet az étkezésnél

Egészséges testi fejlődéshez szükséges személyes szükségletek alakítása:[3]

- ✓ kialakítjuk a tudatos testápolási szokásokat a gondozási műveletek során
- ✓ biztosítjuk a napi testmozgás lehetőségét, és az ehhez szükséges feltételeket udvari mozgásfejlesztő játék, homokozó, mászóka, csúszda, motor, bicikli, stb.

[3] Kiegészítve: 2020.09.01.-től

- ✓ kihasználjuk a levegő, víz, napfény edző hatását

Harmonikus életvitel alakításával kapcsolatos feladataink

- ✓ rugalmas napirend kialakítása, amely biztonságot ad és elősegíti a gyermek szükségleteinek és igényeinek kielégülését
- ✓ az aktív és passzív pihenés megfelelő aránya
- ✓ tartalmas időtöltés
- ✓ biztosítjuk a gyermek egészséges lelki fejlődéséhez megfelelő élményanyagot
- ✓ segítjük a szülőket a neveléssel-gondozással kapcsolatban, a gyermek harmonikus fejlődése érdekében

4.2.Személyiségfejlesztés

A személyiségfejlesztés a bölcsődében az egyéni érdeklődés által meghatározott tevékenységek biztosításával valósul meg tudatos és tervszerű pedagógiai módszerek eredményeként. A bölcsődei nevelés során olyan képességeket fejlesztünk, mely képessé teszi a gyermeket a tanulásra.

- ✓ a gyermek érdeklődési körét figyelembe vevő fejlesztés, az érdeklődés felkeltése, fenntartása
- ✓ Én-élmények, testképformálás
- ✓ az érzelmi – akarati működések szabályozásának segítése, önuralom, kivárás képességének formálása
- ✓ önállósági törekvések érvényesülésének támogatása, segítése. Az ezt biztosító feltételek megteremtése
- ✓ alkalmazkodás képességének fejlesztése, segítése
- ✓ szociális és individuális értékek közvetítése, a kettő közti egyensúly megtalálásának segítése
- ✓ kreativitás segítése lehetőségek biztosításával, valamint a fantázia fejlesztésével
- ✓ sikerélményhez való juttatás
- ✓ kudarcok kiküszöbölése

A kötetlenség, szabadon választhatóság fontos. A gyermek választ tevékenységi formát érdeklődése szerint.

4.3.A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A közösségfejlesztés célja a bölcsődében a közösségi élet alapjainak megteremtése.

A társas viselkedés, az alkalmazkodási szabályok megtanulásának első tényleges színtere a bölcsőde. A gyermek itt szembesül először a közösséghez, annak szabályaihoz való alkalmazkodással.

A bölcsődében dolgozó szakembereknek nagy felelőssége a beilleszkedési nehézségek korai felismerésében, és ezek korrigálásában.

Fontos, hogy a beilleszkedési problémáknak ne csak a kirívó magatartással párosuló eseteit vegyük észre, hanem azokat is, mikor egy gyermek a közösség peremhelyzetű tagjává kezd válni, nem vesz részt a közösség életében. Ezek korrigálása ugyanolyan fontos és ugyanolyan nehéz feladat, mint a normaszegő viselkedés megszüntetése.

- ✓ viselkedésformák kialakítása
- ✓ az elvárások egyértelmű megfogalmazása, azok betartatása
- ✓ következetesség
- ✓ a megfelelő egyensúly megteremtése a szabályok és a kötetlenség között
- ✓ a teljesítmények ösztönző értékelése dicsérettel
- ✓ közös célok kitűzése
- ✓ közös alkotások, közösségi helyzetek, játékok szervezése,
- ✓ különleges alkalmak, színes programok biztosítása, ahol a közösség tagjai a hétköznapoktól eltérő hangulatban töltik együtt a szabadidőt
- ✓ a peremhelyzetű gyermekek közösségbe való bekapcsolódásának segítése
- ✓ a közösség tagjai közötti együttműködés ösztönzése, aktív kapcsolati helyzetek teremtése

4.4.Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése

- ✓ Derűs légkör biztosítása, a bölcsődébe kerüléssel járó nehézségek lehetőség szerinti csökkentése, a gyermekek segítése az esetlegesen átélt nehézségeik feldolgozásában.
- ✓ A kisgyermeknevelő-gyermek között szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának segítése.
- ✓ Az egyéni szükségletek kielégítése a csoportkohézió keretein belül az én tudat egészséges fejlődésének segítése.
- ✓ A bizalmon és elfogadáson alapuló társas kapcsolatok alakulásának, az együtt- élés szabályai elfogadásának, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének segítése.
- ✓ Lehetőségteremtés a kisgyermeknevelővel és/vagy a társakkal közös élmények szerzésére az én-érvényesítés és az alkalmazkodás egyensúlyának irányába befolyásolva a gyermek fejlődését.
- ✓ A kommunikatív képességek fejlődésének segítése a kommunikációs kedv felébresztésével és fenntartásával (meghallgatás, figyelem, kérdések megválaszolása).

- ✓ A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, érzékszervi és/vagy mozgássérült, a hátrányos helyzetű, az elhanyagolt gyermekek nevelése-gondozása fokozott, a sajátos nevelési igénynek megfelelő törődéssel, szükség esetén más szakemberek bevonásával.

4.5.A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

- ✓ Az érdeklődés kialakulásának, fennmaradásának, erősödésének, az érdeklődési kör bővülésének segítése.
- ✓ A kommunikatív képességek és a kommunikációs kedv fejlődésének segítése.
- ✓ A gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosítása.
- ✓ A gyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása.
- ✓ Az önálló aktivitás és a kreativitás támogatása.
- ✓ Az önálló véleményalkotásra, a döntésre, a választásra való képessé válás segítése.
- ✓ Ismeretnyújtás, a gyermeket körülvevő környezetben való tájékozódásnak, a tapasztalatok és élmények feldolgozásának segítése.
- ✓ A gyermek tevékenységének támogató-bátorító odafigyeléssel kísérése, megerősítése, az önkifejezés lehetőségeinek megteremtése az egyes helyzetekben.

5. A bölcsődei gondozás - nevelés főbb helyzetei

A nevelés, gondozás valamennyi helyzetének célja, a gyermek testi-lelki harmóniájának elősegítése, melyhez hozzátartozik a személyi- és tárgyi környezettel való összhang is, ezért a nevelés, gondozás valamennyi helyzetében lehetőséget biztosítunk a kisgyermekek számára, hogy érdeklődésüknek, pillanatnyi pszichés szükségleteiknek megfelelően ismerkedhessenek személyi- és tárgyi környezetükkel úgy, hogy viselkedési mintát és segítséget kaphassanak a helyes, tapintatos, figyelmes kapcsolatkezelés kialakításához. A gondozás (testi szükségletek kielégítése) és a játék a bölcsődei élet egyenrangúan fontos helyzetei, melyekben lényegesnek tartjuk a gyermek szabad aktivitás iránti igényének és kompetencia érzésének erősítését.

5.1. Gondozás

Intézményünkben a kisgyermekek gondozása olyan bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és gyermek között, melynek elsődleges célja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítése és a szükségletek kielégítésében az önállóság igényének felkeltése. A kisgyermekek a bölcsődébe kerüléstől aktívan részt vesznek a gondozási helyzetekben úgy, hogy közben érzik kisgyermeknevelőjük figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Sikeres

próbálkozásaikat nevelőik megerősítéssel, dicsérettel jutalmazzák, mely növeli együttműködési kedvüket. Az egyes önellátó mozzanatok megtanulására sokszori gyakorlási lehetőséget biztosítunk. Kisgyermeknevelőink különös figyelmet fordítanak a gyakorláshoz szükséges személyenként nyújtott elegendő idő megadására, a szokások és az önállósodás kialakítására. Gondozás közben elfogadó magatartás tanúsítása, a gyermekek számára adott rendszeres visszajelzések, kommunikációjuk érzelmi telítettsége segíti a kisgyermekek számára az önelfogadást, a személyes és szociális kompetenciák alakulását. Ahhoz, hogy a kisgyermek és kisgyermeknevelő közötti kapcsolat a gondozási teendők közben könnyed és gördülékeny legyen a kisgyermeknevelőnek tudatosan kell alkalmaznia azokat a szakmai protokollokat, amelyektől a gyermek biztonságban érzi magát, és jó kedélyű lesz a közös tevékenységük.

5.2. Játék

A játék a gyermekkor legfontosabb tevékenysége, segíti a világ megismerését és befogadását, elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi-és akarati élet, valamint a szociális fejlődést. Kisgyermeknevelőink a játék feltételeinek - megfelelő légkör, élmény, hely, idő, eszközök - megteremtésével és tudatos nevelői magatartásukkal - támogató, engedő, elfogadó attitűd - segítik az elmélyült, szabadon választott, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. Tudatosan tervezik, illetve felismerik és kihasználják a játékban rejlő kezdeményezési lehetőségeket, szerepvállalást, támogatják a társas kapcsolati fejlődést, a társak viselkedésének mintanyújtó szerepét, segítve a szociális képességek fejlődését. Különös figyelmet fordítanak arra, hogy az egyes gyermek játéka és a többi gyermekkel való együttlét egyaránt élményt nyújtó örömforrás legyen.

5.3. Tanulás

A bölcsődei nevelésünk-gondozásunk területén a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük. Kisgyermekkori tanulásnak tekintünk minden olyan tapasztalatot és/vagy információszerzési folyamatot, amelyben tartós változás jön létre a viselkedésben és/vagy a gondolkodásban.

Mindezeket figyelembe véve intézményünkben a tanulás olyan mindennapi természetes helyzetekből adódó tevékenységekbe ágyazottan történik, melynek legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés. A tanulás színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, valamint a felnőttel és a társakkal való tapasztalatokban és élményekben gazdag együttes tevékenység, kezdeményezés és kommunikáció.

A tanulás formái:

- utánzás és mintakövetés,
- spontán játékos tapasztalatszerzés,

- a kisgyermeknevelő-gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás.

Szakembereink a sajátos nevelési igényű gyermekekkel való foglalkozás során figyelembe veszik, hogy náluk hosszabb időt vesz igénybe a tanulási folyamat, direktebben kell részt venni benne, és kevésbé lehet építeni a belső motivációra, amely az átlagosan fejlődő gyermeknél természetesen jelentkezik a fejlődés folyamán.

A tanulási folyamat tartalmi elemeinek tervezése, megvalósítása a „projekt-módszer" alkalmazásával történik. Ez magában hordozza a gyermekek spontán érdeklődésének kihasználását, a témák komplexen dolgozhatók fel a lehető legtöbb érzékszerv bevonásával, a gyermekek aktivitása, a tevékenykedtetés maximálisan megvalósulhat.

5.4. Családokkal való együttműködés

A bölcsődei nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését.

Mai modern világunk változása hatással van a társadalom legkisebb egységének a családnak a működésére is. Ebből következően a családdal kapcsolatba kerülő intézményeknek is új szükségleteket kell kielégíteniük, így a bölcsődéknek, mint a családi szocializáció támogatóinak is változnia kell. Ez azonban csak a szakmai alapértékek megtartása mellett lehet hatékony.

SZEMÉLYES KAPCSOLAT

- Beszoktatás (adaptáció) – szülővel történő fokozatos beszoktatás folyamata
- Családlátogatás
- Napi találkozások
- Családi füzet (volt üzenő füzet)
- Előre egyeztetett időpontok

CSOPORTOS SZINT

- Közös szülői értekezletek évente két alakalommal
- Szülőcsoportos beszélgetések évente két alakalommal
- A Szülői Szervezet megbeszélései
- A gyermeknevelést segítő szakember által tartott előadások

KÖZÖSSÉGI SZINT

- Bölcsődébe hívogató
- Családi délelőttök, délutánok a jelenlegi, és leendő bölcsődéseink számára
- Faliújság
- E-mail
- Honlap-facebook-oldal,-újság

5.5. Egyéb képességfejlesztés

Új szemléletű, élményeken alapuló, a gyermekek képességeire épülő tapasztalatszerzés - a gyermekek képességeinek fejlődését segítő tevékenységek a bölcsődénkben: Bölcsődénk csoportjaiban, az udvaron - attól függően, hogy a gyermekek játéka mely helyszínen zajlik - az alkotótevékenység, a zene, az anyanyelv, a környezet és a mozgás élményeken keresztül komplex módon, minél szélesebb körben igyekszünk tapasztalatszerzési lehetőségeket biztosítani a kisgyermekek számára.

A felsorolt területek nevelési helyzeteit kihasználva, a funkcióöröm szintjén, az érdeklődéskeltés játékos, indirekt módszereit felhasználva, kezdeményezéseket biztosítunk a gyermekeknek. Kezdeményezéseink lényege, hogy az alkotótevékenység, a zene, az anyanyelv, mese-vers, mondóka, a környezet megismerése és a mozgás területén a gyermekek meglévő kompetenciáira építve:[4]

- Hozzájáruljunk a meglévő ismereteik gyarapításához
- Az élmény -, és örömszerzéshez
- A közös játék fejlesztő hatását kihasználjuk.

Ezeket összehangolva, a komplexitás lehetőségeit kihasználva, tudatosan tervezve biztosítsuk a gyermekek számára a teret és eszközöket, hogy ők aztán kreativitásuk, ügyességük, képzeletük segítségével az élményt a maguk javára alakítsák. A gyermekek az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes légkörben, a felajánlott eszközökkel szabadon mozoghatnak, alkothatnak, kapcsolatokat teremthetnek és kifejezhetik érzelmeiket, ezáltal tanulhatnak. Ezeket a tevékenységeket a kisgyermeknevelők a napi bölcsődei életbe úgy építi be, hogy abba a gyermekek bármikor bekapcsolódhatnak, és bármikor kiléphetnek belőle. Önkéntességen alapul, a tevékenykedés csak öröm lehet a gyermekek számára.

A gyerekek képességeinek feltérképezése azért bír rendkívüli jelentőséggel már bölcsődében is, mert hozzájárul mind az egészséges személyiségfejlődéshez, mind pedig a beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítéséhez, valamint nem utolsó sorban a szociális hátrányok majdani leküzdéséhez. Ezek olyan erősségei a személyiségnek, amelyekre alapozhatunk.

A gyermek valamely területen megmutatkozó „tehetségét" nem hagyhatjuk figyelmen kívül. Bíztassuk, erősítsük meg önbizalmát, javítsuk önészlelését, és az alkotáshoz, tanuláshoz való viszonyát.

5.6.A környezet megismerése - Környezeti élmények

A bölcsődei környezeti nevelés célja, hogy a gyermek és környezete között megfelelő összhangot teremtsünk. Ezt elsősorban a gyermek környezettel kapcsolatos ismereteinek bővítésével próbáljuk megvalósítani, mert a megszerzett ismeretek késztetik az egyént a későbbiekben egy tudatos környezettisztelő magatartás tanúsítására. Az ismeretek bővítése mellett nagyon fontos a megfelelő példa biztosítása.

Feldolgozható témajavaslatok:

- állatok, növények megismertetése
- ismerkedés az időjárás jelenségeivel

[4] Kiegészítve: 2020.09.01-től

- évszakok, időjárás jellemzőinek megismertetése
- járművek megismertetése
- én-élmények, testkép tapasztalatok
- emberi kapcsolatok: gyermekek, felnőttek, rokonok, nevek, hol lakunk, hol a bölcsőde,
- közvetlen környezetünk: séta a bölcsőde helyiségeiben, a belső udvar körbejárása, hol lakunk, mit látunk az úton,
- különböző minőségű anyagok megismerése, velük való tevékenykedés

Az ismeretek bővítését gyakorlati szinten a szobai- és az udvari játék tevékenységeinek ideje biztosítja.

A gyermekkel foglalkozó szakembernek nagy felelőssége van abban, hogy ki tudja-e alakítani, meg tudja-e alapozni a gyermekben a környezetért érzett felelősségtudatot. Az állatok és természet megszerettetése az alapja a későbbi környezetbarát viselkedésnek.

5.7.Ének-zenei nevelés – zenei élmények

Bölcsődénkben a sokrétű zenei élmény átélése, a zene megszerettetése a gyermekek mindennapjainak fontos részét képezi. Lehetőséget ad a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtésére, pozitív érzelmeket kelt, érzelmi biztonságot nyújt. A környezet hangjainak megfigyelésére, a kisgyermeknevelő kellemes ének- és beszédhangjának, spontán dúdolgatásának, ritmusos szövegmondásának átélésére. A dallam-és ritmusjátszó hangszerek meghallgatásának, megszólaltatásának, a közös éneklésnek élményt nyújtó átélésére.

A kisgyermeknevelők a Kodály-módszert szem előtt tartva igényesen válogassák össze saját dal-és mondókagyűjteményüket. Az alkalmazott játékos mondókákat, gyermekdalokat, népdalokat és értékes zeneműveket a gyermekek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodva választják ki, felkeltve a gyermekek érdeklődését, formálva esztétikai érzéküket, zenei ízlésüket, ápolva a hagyományok továbbélését, erősítve érzelmi biztonságukat, fejlesztve zenei emlékezetüket, zenei anyanyelvüket. Élményszerű zenei játékok alkalmazásával fejlesztjük zenei hallásukat, ritmusérzéküket.

A zenei élmények színterei a csoportszobák, a kert.

5.8.Alkotó tevékenység – alkotó élmények

A kisgyermekek életében az alkotótevékenység örömforrásként jelenik meg. Természetesen az életkor korlátokat is szab a megvalósítás során.

A vizuális technikák alkalmazása során a gyerekek anyagokkal, eszközökkel, technikákkal ismerkednek. Az ábrázolás és a konstruálás munkafogásait, az anyagokkal, eszközökkel való bánásmódot tanulhatják meg, gyakorolhatják a gyerekek. Lehetőséget nyújt saját tapasztalatok

szerzésére, közös, együttes élmények megélésére, változatos érzelmek jelennek meg a tevékenység során. Alkalmuk nyílik az önkifejezésre, a környezettel való kommunikációra. Ezeket az alkotó tevékenységeket a kisgyermeknevelő a játéktevékenységbe integráltan tudja meg valósítani a nap folyamán bármikor.

Az előkészítő szervezés során fontos szempont a tevékenység lehetőségének felkínálása, hogy a gyerekek valóban az örömöt, a sikerélményt és ne a teljesítménykényszert éljék meg. Azt tapasztalják meg, hogy **miből, hogyan és mivel lehet valamit elkészíteni**. Az elkészítés folyamata is játék, a funkcióöröm gyakorlása történik. Krétával, festékkel, agyaggal, papírral, fonallal, gyapjúval, terményekkel, fával, kővel, homokkal, vízzel, stb. játszunk.

A tevékenységek megszervezéséhez alapot, élményt adhatnak az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermekek által megérthető világ tárgyai, eseményei, és az ünnepek.

A segítségnyújtás a technikai megvalósításra korlátozódik, az alkotókedvet az anyagokkal, eszközökkel való tevékenységi lehetőség tartja fenn.

Az érdekesnél érdekesebb alkotó élmények biztosításának színterei a csoportszobák, az udvar.

5.9.Mese-vers-mondóka-bábozás – anyanyelvi élmények

A verselés, mesélés, bábozás, képeskönyv nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így a kisgyermek számára oly fontos érzelmi biztonság egyszerre feltétel és eredmény. A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi, értelmi és szociális fejlődésére beszéd, gondolkodás, emlékezet és képzelet.

Gyűjteményünkben egyaránt helye van népköltészeti és műköltészeti alkotásoknak. A napi tevékenység során többször is mondhatunk - a helyzethez illő - mondókát, rövid verset.

Az anyanyelvi élmények színterei a csoportszobák, az udvar.

5.10.Mozgás – mozgásélmények

Csecsemő- és kisgyermekkorban alakulnak ki és fejlődnek a mozgás alapvető formái. A szabad mozgástevékenység feltételeinek, és lehetőségének biztosításával célunk a természetes mozgásigény és mozgáskedv kielégítése.

A gyermekek által használt élettereken - a csoportszobában is - legyenek mozgásra inspiráló eszközök, mivel a mozgásigény rendkívül nagy. Változatos eszközökkel és a gyermekek önálló, szabad mozgásának biztosításával tesszük lehetővé, hogy a mindennapi mozgás örömét átélhessék.

A mozgásfejlődést elősegítő játékeszközök az érdeklődés felkeltése, a mozgás aktivitás fenntartása szempontjából is nagy szerepet játszanak. Biztonságos, veszélyforrásoktól mentes mozgásteret szükséges biztosítani minden korcsoportban.

A nagymozgások mellett a finom és célszerű, a cselekvések elvégzéséhez szükséges praktikus mozgások gyakorlásának lehetőségét is biztosítjuk az önállósági törekvések támogatásával a

gondozás különböző területein, és a szobai játékok sokféleségével, ezek tudatos összeválogatásával.

5.11. Egyéb gyermekvédelmi feladatok

A gyermekvédelmi feladatok ellátását a bölcsődében „A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló", 1997. évi XXXI. Tv. szabályozza.

Az „Aprók kertje" bölcsőde vezetője egyben a bölcsőde **gyermekvédelmi felelőse** is.

A gyermekvédelmi feladatokat az ő irányításával, vele munkamegosztásban végzik a bölcsőde szakképzett dolgozói.

Feladatok:

- A veszélyeztetettség felismerése és jelzése.
- A gyermekbántalmazás jeleinek felismerése, jelzése
- A felismerést segítő jele: -
    - külső jelek, sérülések,
    - a fejlődés elmaradás
    - a gyermek inadekvát viselkedése
    - elhanyagolásra utaló szülői magatartás
- A családtámogatási formák megismertetése.

Segítünk minden hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és/vagy veszélyeztetett gyermeket nevelő családnak azzal, hogy a bölcsődei elhelyezéssel lehetővé válik, hogy a gyermek alapvető jogai érvényesüljenek akár a szülő kérésére, akár a jelzőrendszer bármely tagja által jelezve történt az. Ennek érdekében együttműködünk a családokkal, családsegítő- és gyermekjóléti szolgálattal és minden olyan intézménnyel (lsd. A bölcsőde kapcsolatai más intézményekkel), aki segítségére lehet a családnak, azon keresztül a gyermeknek.

5.12.A fejlődés várható jellemzői Bölcsődéskor végére

A gyermekek egészséges fejlődés esetén is jelentős egyéni különbségeket mutatnak pszicho–szomatikus fejlődésben, fejlettségi szintben. A gyermekek többsége az érés, fejlődés, a családi és a bölcsődei nevelés eredményeként a bölcsődéskor végére elérik az óvodai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

A 3 éves, óvodába írható gyermek jellemzői:

- Fő tevékenysége a játék, aktív, tevékeny, szeret játszani.
- Képes kötődni, érzi, hogy szeretik, hogy közösséghez tartozik. Örül családjának, társainak. Már nemcsak a felnőtt–gyermek kapcsolatban érzi magát biztonságban, szívesen játszik együtt társaival.
- Kialakult én–tudata, én-képe pozitív: egészségesnek, teljesnek érzi magát.

- Nyitott a környezet iránt, minden érdekli, kíváncsi. Örömmel vesz részt új tevékenységekben.
- Több területen önálló, és élvezi az önállóság gyakorlását (tisztálkodás, öltözködés, étkezés, stb.), legfeljebb kisebb segítséget igényel.
- Jól tájékozódik környezetében, ismeri a napi eseményeket, szokásokat. Elfogadja a csoportban kialakított szabályokat, és az alkalmazkodás nem jelent számára nehézséget. Tudomásul veszi, hogy nem teheti mindig azt, amit szeretne.
- Képes a konfliktusokat, a negatív érzéseket, a frusztrációt önállóan vagy felnőtt segítségével feldolgozni.
- Mozgása összerendezett. Önállóan és biztonságosan mozog, változatos mozgásformákat alkalmaz (járás, futás, ugrás, csúszás, kúszás, mászás, egyensúlyozás, szökdelés, stb.). Érzékeli teste térben való elhelyezkedését, mozdulatai hatását.
- Képes kifejezni magát, szabadon megnyilatkozik beszéd, mozgás, játék, ének, rajz, stb. útján. Szavakkal kifejezni szükségleteit: szól, ha éhes, ha szomjas, stb.
- Elsősorban beszéd útján tart kapcsolatot a felnőttekkel és a gyermekekkel.
- Szobatiszta, a délutáni alvás idején legtöbbször „ágytiszta”. Büszke arra, hogy nincs már szüksége pelenkára (átmeneti visszaesések előfordulhatnak).
- Együttműködik a felnőttel, szívesen segít, apró feladatokat teljesít.

6. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei

1. Kapcsolat a szülőkkel - bölcsődénk kiemelten kezeli a család és bölcsőde kapcsolatát a gyerekek minél színvonalasabb ellátása érdekében. Keressük a hatékonyan működő erőforrásokat, amelyek segítségével a család elsődleges szocializációs funkcióját, a családi nevelés elsődlegességét, a bölcsődei-családi nevelés egymásra épülését erősítjük. Közös programokat szervezünk. Ezek pl. az ünnepekre való készülődések kapcsán szervezett alkalmak, a Családi sportnapjaink minden esztendőben, a szintén hagyományosan megrendezésre kerülő Bölcsis Búcsú elnevezésű programunk, a virágültetések minden tavasszal. Célunk, olyan tartalmas foglalkozások szervezése, ahol szülők-gyerekek minőségi időt tölthetnek együtt, és megtapasztalhatják annak pozitív hozadékait. Emellett a fentebb felsorolt és részletezett kapcsolattartási módok is a szülő-gyermek kapcsolatának elmélyítését szolgálják, és a szülői kompetenciákat erősíti.
2. „Saját kisgyermeknevelő”rendszer - bölcsődénkben a „saját kisgyermeknevelő”rendszer a személyi állandóság elvén alapul, mely nem merev rendszer, de biztosítja, hogy elegendő figyelem jusson minden gyermekre.

A „saját kisgyermeknevelő” szoktatja be a gyermekeket a bölcsődébe, ő segíti át a bölcsődei élet során adódó nehézségeken, ő tartja számon egyéni igényeiket, problémáikat, szokásaikat és ő kíséri nyomon fokozott figyelemmel a fejlődésüket. A bölcsődei ellátás egész időtartama alatt ő a kisgyermeknevelője (felmenőrendszer). Az ún. ölelkezési időben – az az időszak, amikor mindkét kisgyermeknevelő a csoportban tartózkodik – idejét elsősorban a „saját” gyermekei nevelésére, gondozására fordítja.

3. Gyermekcsoportok szervezése

   A bölcsődei gyermekcsoport létszámát jogszabályok határozzák meg. Intézményünk adottságainak függvényében normál bölcsődei csoportban 12-14 gyermek nevelését biztosítjuk, a sajátos nevelési igényű kisgyermekeket is ellátó csoportban 10 gyermekét. Az ennél magasabb létszámot szakmailag nem tartjuk elfogadhatónak. A megengedettnél több gyermek nem csupán ellátási problémát jelent a kisgyermeknevelőnek, hanem nagyobb a zaj a csoportban, valószínűsíthetően több a konfliktus, megterhelőbb az alkalmazkodás a gyermekek számára, kevesebb a lehetőség az egyéni bánásmódra. A gyermekek a bölcsődei ellátás teljes időtartama alatt ugyanabba az életkor szerinti homogén gyermekcsoportba járnak, ahol a gyermekek között 8-10, lehetőség szerint maximum 12 hónapnál nem nagyobb a fejlettségbeli különbség.

4. Tárgyi feltételek a gyermeket körülvevő környezetnek olyan állandó elemei, amelyek a gyermek biztonságérzetéhez nyújtanak alapot. A jogszabályi előírások figyelembe vételével pályázati lehetőségek kihasználásával olyan eszközkészletet igyekszünk a gyerekek rendelkezésére bocsájtani, amelyek hozzájárulnak a bölcsődei nevelés feladatainak megvalósításához, általuk a biztonság, a balesetmegelőzés megvalósul.

5. Napirend

   Bölcsődénkben törekszünk a gyermekek napirendjének jól szervezett, folyamatos és rugalmas kialakítására, mely figyelembe veszi a gyermekek igényeit, szükségleteit. Ezáltal megteremtjük meg a nyugodt, folyamatos nevelés, gondozás feltételeit, annak megvalósítását. Így biztosítjuk számukra a biztonságot, kiszámíthatóságot, aktivitást és az önállósodás lehetőségét. A csoportokban, a napirenden belül az egyes gyermekek egyéni igényeit úgy elégítjük ki, hogy közben a csoport életében is áttekinthető rendszer van, a gyermekek tájékozódnak a várható eseményekről, nincs felesleges várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalmát is biztosítja. A napirend kialakításánál a kisgyermeknevelők figyelembe veszik a gyermekek életkorát, fejlettségét, egyéni szükségleteit, otthoni életét, életritmusát, az adott évszakot és időjárást, a csoportlétszámot, a „saját kisgyermeknevelő” fontosságát, a tárgyi feltételeket és egyéb tényezőket (pl. a

bölcsőde nyitása, zárása, stb.). Lényegesnek tartjuk a jó munkaszervezést, a kisegítő személyzet – bölcsődei dajkák, technikai dolgozók, élelmezésben dolgozók összehangolt munkáját.

6. A bölcsőde kapcsolatai más intézményekkel

Bölcsődénk napi rendszeres kapcsolatban áll az intézményi központtal a napi működési feladatok zavartalan bonyolítása érdekében. Kapcsolatot tart még fenn a Magyar Bölcsődék Egyesületével, a Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezetével, a Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatalával, a Nemzeti Család és Szociálpolitikai Intézet Módszertani Főosztályával. Intézményünk a városi óvodával kiemelt kapcsolat kialakítására törekszik. A kölcsönös érdeklődés révén lehetővé válik egymás munkájának, céljainak megismerése, megértése, az együttműködés kialakítása, bölcsődéseink óvodába történő átmenetének zökkenő mentesebbé tétele érdekében. Bölcsődénk számos olyan intézménnyel, szakemberrel is kapcsolatba kerül, amely hozzá hasonlóan segíti a gyermekek egészséges személyiségfejlődését a család támogatásával, információnyújtással, intézkedéseivel. Ezekkel az intézményekkel egyedi esetek folytán kerülünk kapcsolatba. Pl.

- a jelzőrendszer tagjaival, a családsegítő- vagy gyermekjóléti szolgálattal halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett kisgyermek bölcsődébe történő delegálása kapcsán, vagy a bölcsődénk feléjük tett jelzése alapján.
- A Pedagógiai Szakszolgálat gyógypedagógusaival a sajátos nevelési igényű kisgyermekek nevelése, gondozása, korai fejlesztése révén.
- A gyámhatósággal, ha egy család számára javasolja a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénybevételét, vagy ha egy veszélyeztetett kisgyermekkel kapcsolatosan védelembe vételre kerül sor.
- A gyámhivatallal, ha a szülők különélése esetén a gyermek különélő szülőjével történő kapcsolattartása akadályoztatva van.
- A rendőrséggel, ügyészséggel, bírósággal, ha kiskorú súlyos veszélyeztetése miatt indítanak eljárást.
- A szakellátás intézményeivel, ha az addig bölcsődébe járó kisgyermeket ki kell emelni vérszerinti családjából és más formában kell megoldani a nevelését, gondozását.
- Az egyházakkal, civil szervezetekkel, adománygyűjtéssel, pályázatokkal, közös programokkal kapcsolatosan.
- kapcsolattartás a város egészségügyi és szociális intézményeivel, pl. egészségügyi felvilágosító programok népszerűsítése, felkérés egészségügyi témájú előadások

megtartására vagy a gyermek egészségügyi állapotának javítása érdekében együttműködés a védőnői szolgálattal vagy a házi gyermekorvosokkal.

- Egyéb oktatási,

7. Az átlagostól eltérő nevelési igényű gyermekek ellátása a Bölcsődében

Bölcsődénk a teljes integráció keretei között a Törvény előírásainak megfelelően vállalja fel az átlagostól eltérő nevelési igényű kisgyermekek nevelését, gondozását. Az átlagostól eltérő nevelési igényű gyermekek egy része szakértői bizottság vagy gyógypedagógus javaslata alapján, másik része átlagos bölcsődei felvétel során kerül az intézménybe, és a nevelés, gondozás során ismerjük fel az átlagostól eltérő fejlődésmenetet.

Korai fejlesztésük a Pedagógiai Szakszolgálatnál történik. Az együttműködés a családokkal és a szakemberekkel jól működő volt eddig is, a jövőben is ez az elvárt szakmai követelmény.

III. Óvoda Pedagógiai Programja

1. Az óvoda bemutatása

Szarvason óvodánk az egyetlen önkormányzat által fenntartott óvodai intézmény. Az óvoda a DAOP-4.2.1/2F-2f-2009-0037 Szarvas Város Közoktatási Intézményeinek Infrastrukturális fejlesztése című pályázat keretében épült meg, s került átadásra 2010-ben. Az óvoda a város központjában helyezkedik el, 75 fő befogadására alkalmas kétszintes épület, azért került ily módon megépítésre, mert az óvoda udvar kicsinek bizonyult volna az egyszintes elhelyezésre. 2023. szeptember 1-jével újra nyílt a Dózsa utca 24. alatti telephely óvodánk, mely 25 fő kisgyermek ellátását biztosítja.

Nyitva tartás: a hét minden napján 7.00 – 17.00 óráig, 6.00 – 7.00 óráig ügyeleti rendben

Óvodánk a város központjában, minden érdeklődő számára elérhető helyen található. Megszépült és folyamatosan újuló épületben nagy udvarral, terasszal, változatos tevékenységek biztosításával fogadjuk a gyermekeket.

Óvodáink összesen 4 csoporttal rendelkeznek, egy-egy csoportunkban 20-25 fő, 3-7 éves korú kisgyerek nevelkedik. Óvodánkban integrált nevelés folyik, az Alapító Okiratunkban meghatározottak szerint.

Jól felkészült óvodapedagógusok segítik a gyermekek egyéni képességeinek fejlesztését, játékos differenciált foglalkozások keretében.

Csoportszobáink jól felszereltek, a korszerű pedagógiai igényeknek megfelelőek, egyéni képességeket fejlesztő eszközökkel rendelkezünk. Tornaszobánk biztonságos tornaszerekkel, mozgásfejlesztő eszközökkel felszerelt.

Biztosítjuk óvodánkban a logopédiai ellátást, gyógytestnevelés foglalkozást, komplex gyógypedagógiai terápiát.

Sokszínű, sokféle programot kínálunk a gyerekek számára egész évben: színházlátogatás, könyvtárlátogatás, hangversenyek, múzeumpedagógiai foglalkozások, néptánc oktatás, kirándulások, mikulásváró, karácsony, farsang. Szervezünk olyan programot is, melyeken a szülők is részt vehetnek:

Játszóházak, Nyílt napok, Családi nap, óvodán kívüli közös családi program.

2. Alapelveink az óvodában

- A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő, tudatos fejlesztés révén biztosítjuk a harmonikus testi, lelki és értelmi fejlődést, a készségek, képességek, jártasságok, érzelmi és akarati tulajdonságok kibontakozását, megfelelő erkölcsi fejlődését.
- A nevelés-oktatás eszközeivel törekszünk a társadalmi leszakadás csökkentésére, a tehetségek gondozására
- Intézményünkben a gyermek, a pedagógus, gondozó és a szülők jogai egységet alkotnak
- A kölcsönös bizalom jegyében a nevelés feladatait a szülőkkel megosztjuk.
- Minden tekintetben tiszteletben tartjuk a világnézeti és vallási meggyőződést, a hitoktatásra lehetőséget biztosítunk.
- Segítjük a sajátos nevelési igényű, beilleszkedési-, magatartási nehézségekkel küzdő gyerekek eredményes fejlődését, társadalmi beilleszkedését.
- Személyes példát mutatunk, a másság elfogadására, és tiszteletben tartására neveljük a gyermekeket.
- Tudjuk, hogy a felnőtt modell a gyermek számára, ezért mindig figyelünk a pozitív értékek közvetítésére.
- A hátránycsökkentést, inkluzivitást és az integrációt biztosítjuk a gyermekek számára[5]
- Tisztában vagyunk azzal, hogy a gyermekeknek életkoronként és egyénenként más, más szükségletei vannak, amelyek kielégítése fontos feladatunk

[5] Kiegészítve: 2020.09.01-től

3. Pedagógusképünk

„Milyen embert is akarunk formálni? A válasz egyszerű: egészséges testű, akaraterős, jó ítéletű, értelmes, tettre kész, szép célokért hevülő és áldozó embereket, akik meg tudják érteni és élni a szépet és nagyot minden téren, akik az életüket ki tudják tölteni tartalommal, akik megértik a dolgok összefüggéseit, akik átérzik azt, hogy az emberi közösségben élnek, amely csak a kölcsönösségen, méltányosságon, és jóakaraton épülhet." (Szent Györgyi Albert)

A pedagógus megjelenése biztonságot, nyugodtságot sugározzon, elfogadó magatartásával segítse elő, alapozza meg a gyermek csoportban lévő különbségek elfogadását, a segítségnyújtás és az elvárások helyes arányának megtanulását.

Értékközvetítő legyen, s legyen együttműködésre képes. Családközpontú szemlélet jellemzi pedagógusainkat.[6]

4. Óvodai nevelési célok és feladatok

Általános feladat:

-Egészséges életmód alakítása

- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

4.1.Egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztési program[7]:

Óvodai nevelésünk egyik alapvető feladata az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése. Az optimális, a gyermekek életkorának megfelelő óvodai életritmus kialakításával figyelembe kell vennünk a családi szokásokat a testápolás, az egészségmegőrzés, étkezés, az öltözködés a betegségmegelőzés szokásainak alakítása. A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a szülővel együttműködve. A rendszeresen végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, feltételei az egészséges testi és szellemi fejlődésnek. Az egészséges életmódra nevelés átfogó tevékenység- és feladatrendszere egész óvodai nevelésünket átszövi.

Cél és feladat:

- gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kialakítása
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése

---

[6] Kiegészítve: 2020.09.01-től

[7] Kiegészítve: 2020.09.01-től

- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- az egészséges életmód, testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek- és italoka magas só- és telítetlen zsír tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek-gyümölcsök, tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása
- A gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges, biztonságos, gyermekekre méretezett, segítő óvodai környezet kialakítása, fenntartása.
- Megfelelő életritmus kialakítása az életkori sajátosságokat szem előtt tartó következetes, ugyanakkor rugalmas napirend és heti rend megszervezésével.
- Sokirányú gondozási tevékenységgel a gyermekek komfortérzetének biztosítása, az egészséges életmód, a gondozás, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés és a környezet védelméhez, megóvásához kapcsolódó szokások alakítása.
- Testi képességek, fizikai erőnlét, edzettség fejlesztése változatos tevékenységformák biztosításával.
- megfelelő szakemberek bevonása, speciális gondozó és korrekciós testi-lelki nevelési feladatok ellátása.

A tevékenység megszervezése

Az egészségfejlesztési program feladatai: (20/2012. (VIII.31.) 128. § (3) alapján)

A gondozás óvodai nevelésünk egyik alapvető tevékenysége, amely segíti a kisgyermek szükségleteinek kielégítését, elősegíti növekedését, fejlődését, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjának kialakításához. Ezért nagyon fontos számunkra, hogy óvodáink feltételrendszere, szokásrendje, nevelési hatásai segítsék elő, hogy a gyermekek egyéni fejlettségüknek megfelelően legyenek képesek a környezethez való legoptimálisabb alkalmazkodásra.

A helyesen kialakított életritmus visszahat az életfolyamatokra. Ezért rugalmas, de a gyermek élettani szükségleteit kielégítő napirendet tervezünk, melyben érvényesül a folyamatosság és a kötetlenség. Különös figyelemmel érvényesítjük az alvás-pihenés, a szabad levegőn való tartózkodás és táplálkozással kapcsolatos szükségletek kielégítését, valamint a mentálhigiénés gondozást.

a, Egészséges táplálkozás: A kiegyensúlyozott **táplálkozás**nak óriási szerepe van a gyermekkori egészséges életmód kialakításában már kisgyermekkortól kezdve, hiszen a növekedés és fejlődés legfontosabb alappillére az egészséges táplálkozás.

Jelentős szerepünk van a gyermekek táplálkozáshoz való viszonyának alakulásában. Tapintattal, az egyéni érzékenységével is számolva, a szülők óvodai étrenddel való megismertetésével járulunk

hozzá ahhoz, hogy a gyermekek hozzájussanak valamennyi életfontosságú tápanyaghoz. A gyermekek elé mindig megfelelő hőmérsékletű étel kerül. A gyermek egyszerre csak annyi ételt kap, illetve szed a tálból, amennyit jó étvággyal el tud fogyasztani. Az ételt többször kínáljuk, de nem erőltetjük. Kóstoltatással kedveltetjük meg az új ízeket. Tekintettel vagyunk az egyéni ízlésre. Minden gyermeket rászoktatunk a rágásra. Az önálló étkezésben elfáradót segítjük. A gyermekeknek napközben és étkezéskor is folyadékot kínálunk. A 3-5 éveseknek kanalat és villát, az 5-6-7-8 éveseknek kést is adunk az étkezéshez.

b, Mindennapos testnevelés, az egészségfejlesztés támogatása:

A szervezet edzése szintén fontos feladat az egészség megőrzéséhez. A mindennapi mozgás során a lég-, víz-, napfürdő lehetőségeinek alkalmazásával segítjük a gyermekek egészségének fenntartását, a betegségek megelőzését, a környezeti „stresszhatások" elviselését. Fokozott figyelmet fordítunk a levegőztetésre. Lehetőség szerint naponta több órát, délelőtt és délután is kinn tartózkodnak a gyermekek a levegőn. A levegőztetés idejére is gondoskodunk a gyermekek tevékenységének megszervezéséről. Szeles időben, sűrű ködben, vagy ha a hőmérséklet –10 C alá esik a csoportszobák fokozott szellőztetése mellett a gyermekek az épületben maradnak. Nyári kánikulában fokozottan ügyelünk arra, hogy a gyerekek ne hevülhessenek túl, tevékenységüket a szabadban, árnyékban, vagy az épületben szervezzük meg.

A gyermekek edzettségét elősegítve sokat sétálunk, kirándulunk, mozgásos tevékenységeket végzünk.

A **mozgás** jelentős szerepet tölt be nevelési rendszerünkben.

A 3-6-7-8 éves gyermek fejlődésében kiemelkedő szerepe van a mozgásnak. Egyrészt azért, mert agyának oxigénellátását a gyermek tüdeje csak fokozott mozgással, vagy kiabálással tudja biztosítani. Másrészt azért, mert az óvodáskorú gyermek ismeretei 80 %-át mozgásos- cselekvő-manipuláló tevékenységgel szerzi. A mozgásfejlesztés a gyermekek mozgásaktivitásának fenntartását, fejlesztését és kielégítését célozza.

Sokféle mozgáslehetőséget biztosítva változatos eszközökkel, szerekkel, a mozgásformák sokszori gyakorlására adunk módot a teremben, szabadban egyaránt. Rendszeres, örömmel végzett szülőkkel közösen mozgásos programokat szervezünk – játékos családi sportdélutánok, gyermeknapi programok… - ezzel is pozitívan befolyásoljuk a családi nevelést.

Szervezett megfigyelésekre, kulturális programokra, orvosi vizsgálatokra, kirándulásokra a városon belül a szülők tájékoztatása mellet (ez a faliújságon tesszük közzé, a heti tevékenységekben jelöljük, a programot megelőző hétfőn) visszük a gyermeket. A város határán túli programokra a szülők előzetes tájékoztatása és írásbeli hozzájárulása mellett kerülhet sor.

c, a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése:

A dohányzás megelőzésének feladata. Felmérések igazolják, hogy az óvodás gyermekek családjának több mint felében él dohányzó felnőtt, aki kedvezőtlen mintát nyújt a gyermekek számára. A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat. Az óvoda egész területe dohányzásmentes terület. Törekszünk arra, hogy az intézményünk dolgozói ne dohányozzanak.

A szülőket is ösztönözzük erre, hogy pozitív példát mutassanak a gyerekeiknek. és induljon mozgalom a kisgyermekek otthoni dohányzásmentes környezete érdekében. Ajánlott tevékenységek: Szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével, stb. párhuzamosan. Fontos: az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és vélemény-nyilvánítás.

A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a következő alkalmakat, lehetőségeket alkalmazzuk:

• Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás.

• Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásunk levegője, gyárkémények füstje, füstmérgezéses balesetek; a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.

• Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).

• Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatosan: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjű teremben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabad levegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).

d, a bántalmazás és erőszak megelőzése:

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás

és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben. Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszégyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem- és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhet.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja - nem akadályozza meg, illetve nem jelenti. Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Feladataink:

- Intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk a gyermekjóléti szolgálattól.
- A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

• A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

• Gyermek erőszakos cselekedete, viselkedése kapcsán a megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezleteken megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédését is.

e, Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás: Óvodai életünk mindennapjaiban feladatunk a gyermekek testi épségének védelme, a baleset-megelőzés. Mindez magába foglalja tárgyi, személyi feltételek biztosítását eszközök, használati tárgyak karbantartását, a hibaforrások megszüntetését. Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük a gyermeket. Fontos feladatunk a gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezése.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki. Elsősegély doboz kötelező minden óvodában. Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások, hogy egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítséghívás (felnőtt értesítése), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Módszere: a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés. Védő-óvó előírások: Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő-óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk.

A gyermekekkel- az óvodai nevelési év, valamint- szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetjük a következő védő-óvó előírásokat:

• az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,

• a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,

• a tilos és az elvárható magatartásforma. A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismertetjük. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

• nevelési-oktatási intézményeinkben a gyermekek részételével zajló elektroakusztikus hangosítású rendezvényeken, ahol 0-6 év közötti gyermekek vesznek részt, a hangnyomásszint nem haladhatja

meg az Laeq M30 75 dB értéket. Biztosítjuk, hogy a közönség a hangsugárzókat 3 méteren belül ne tudják megközelíteni.

f, Személyi higiénia:

A **testápolás** a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodási igényük kialakítását szolgálja. A gyermeknek tisztálkodási teendőiben segítséget adunk. A dajkák az óvónővel egyeztetett elvárások alapján segíti a gondozási teendőket.. A gyermekeket fokozatosan és folyamatosan szoktatjuk az önálló tisztálkodásra. Megtanítjuk, gyakoroltatjuk a fésülködést, fogmosást, kézmosást, arcmosást, WC használatot.

Az **öltözködés** alkalmazkodás az időjáráshoz, de formálja a gyermekek ízlését, igényességét, önállóságát.

Az öltözködéssel kapcsolatos teendőket évkezdéskor a szülőkkel közösen megbeszéljük, hogy a gyermekek ruházata legyen kényelmes, praktikus, a gyermekek számára legyen könnyen le-, illetve felvehető. Az óvoda életéhez kapcsolódó szokásoknak megfelelően pizsamáról, tornafelszerelésről, váltócipőről, váltóruháról és ezek tisztántartásáról a szülők gondoskodnak.

A **pihenés** idejét a gyermekek életkorához, egyéni alvásigényéhez, szokásaihoz igazítjuk. A kevesebb alvásigénnyel rendelkező gyermekek csendes játékkal tölthetik idejüket a többiek ébredéséig, a csoportszobában, vagy ha lehetőség van rá, másik helyiségben. A nyugodt pihenés feltételeit megteremtjük a tiszta rendezett környezettel, csendet, nyugalmat, jó levegőt, megfelelő hőmérsékletet biztosítunk. Mesével, énekkel, halk zenével „hangoljuk” a gyerekeket a pihenésre. Apróbb tárgyaikat, kedvenceiket maguknál tarthatják.

Alvó gyermeket lehetőség szerint nem ébresztünk fel. Az egész óvodában fokozott gonddal szervezzük meg azokat a munkafolyamatokat, amelyek a pihenő időre esnek.

Az iskolába lépés várható ideje nevelési évben a gyermekek részére a pihenő idő játékot, és egyéb tevékenységet biztosítunk, ha a személyi és tárgyi feltételek lehetővé teszik. Minden szülő véleményét és beleegyezését kikérjük, illetve naponta felajánljuk a gyermekeknek a lefekvés lehetőségét. A fennmaradó gyermekeket az alvóktól külön helyiségben foglalkoztatjuk.

g, Egészséges, tiszta, biztonságos környezet megteremtése higiéniás szabályok kialakítása

Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. Ennek érdekében a dajkák munkájához tartozik a portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés a higiéniás szabályok betartatása a gyermekkel.

A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét. Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sétán felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, biztonságos közlekedés szabályaira, kirándulásra szülői segítséget kérhet.

A gyermekek szükséglete szerint (szülők bevonásával) speciális szakemberek bevonásáról gondoskodik (védőnő, doktornő, szakszolgálat segítségével).

A Békés Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szarvasi Tagintézménye által biztosított logopédussal és fejlesztő pedagógussal konzultálva, akik hetente egyszer tartanak foglalkozásokat óvodánkban a Beilleszkedési, Tanulási és Magatartás zavarral küzdő gyermekek számára. A nevelési év elején a logopédus felméri a beszédhibás gyermekeket, s az órarendjében a fejlesztő foglalkozásokat megtervezi. A fejlesztő pedagógus a szakszolgálat szakvéleménye, valamint az óvodapedagógus felmérése és ajánlása alapján tartja a foglalkozásokat.
A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a Békéscsabai Szakértői Bizottság az óvodapedagógusok kérelmére megvizsgálja a fejlődésben akadályoztatott gyermekeket, szakvéleményt ad az egyéni bánásmódra és a fejlesztésre (óra- és szakember szükséglet). Az óvodapedagógus a javaslatokat beépíti az egyéni fejlesztő munkába.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Kulturáltan étkezik
- Helyesen használja az evőeszközöket
- Helyesen, megfelelő sorrendben öltözködik, vetkőzik, ruháját helyre rakja
- Szívesen kezdeményez mozgásos játékokat, szívesen vesz részt benne
- Az egészségfejlesztés szempontjait, alapjait ismeri
- Az alapvető testápolási szokásokat elsajátítja.
- Az önkiszolgálás természetessé válik, a gyermek önállósodik.
- Felismeri a környezetében a baleseti forrásokat és képes elkerülni azokat.
- Környezetében igyekszik rendet tartani, kialakul a környezet védelmének igénye.

4.2.Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

A családi környezet szocializációs szerepe kiemelkedő jelentőségű a gyermek későbbi társas viszonyai, viselkedése, emberi kapcsolatainak minősége szempontjából. A családi mintaadást folytatva és kiegészítve, szükség esetén pótolva olyan szociális technikákat alapozunk meg, melyet a cél és feladatrendszerben határozunk meg.

Cél és feladat:

- A gyermek felnőttekkel és a társaival való együttműködését, kapcsolatát pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- Egyszerre segítsük a gyermek szociális érzékenységének fejlődését és éntudatának alakítását, ezáltal erősödnek önérvényesítő és önkifejező törekvései.

- Az óvodai élet segítse a gyermek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának fejlődését, a szokás –és normarendszer megalapozását.
- Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- Erősödjenek a gyermek szociális, esztétikai és erkölcsi érzelmei.
- Az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak modellértékű kommunikációjával, bánásmódjával és viselkedésével a gyermeki magatartás alakítása.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyerekek esetében a sajátos törődés, szükség esetén a megfelelő szakember biztosítása.
- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családias légkör megteremtése az óvodába lépéstől az óvodáskor végéig.
- A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.
- Azoknak a közösségi szokásoknak a kialakítása és fenntartása, amelyek biztosítják a nyugalmat, a gyermekek védettségét, közösségi érzelmeik alakulását (ünnepek, születésnapok, kirándulások…).
- Nevelési rendszerünk megvalósításán keresztül fejlődjenek a gyermekek szociális, esztétikai, erkölcsi érzelmei.
- Az együttes tevékenységekben és az ünnepekre való készülődésekben a közös élmények közösséget alakító hatásának erősítése

A tevékenység megszervezése

Az érzelmi nevelés magában foglalja az óvodakezdés, társas élet, hagyományok, ünnepek, környezetvédelem, közösségi nevelés területeit.

Óvodakezdés

A család és az óvoda együttműködésének első próbája – egyben célunk is – az óvodakezdés pillanatainak minél zökkenő mentesebbé tétele, az új életformához való pozitív érzelmi viszonyulás kialakítása – „kedvcsinálás” az ovihoz.

Elveink az óvodakezdéssel kapcsolatosan:

- Különös hangsúlyt fektetünk a családias, szeretetteljes, élmény gazdag óvodakezdésre. Ez a szülők, gyermekek fogadásában, közvetlen, személyes, emberi kapcsolatok kialakításában realizálódik.
- A gyermekek óvodakezdését családlátogatással, bölcsődelátogatással könnyítjük meg.

- A gyermekek szülővel, nagyszülővel közösen ismerkedhetnek meg az óvodával, s az óvoda életrendjét tiszteletben tartó módon kapcsolódhatnak be mindennapi életünkbe.
- Minden esetben szükséges megteremtenünk a lehetőséget a gyermekeknek a szülőtől való fokozatos elválásra.
- A bölcsődéből érkező gyermekek lehetőség szerint egy csoportba kerülnek, s kialakult szokásaikat fokozatosan közelítjük az óvodai élet szokásaihoz.
- Az óvodakezdés első időszakában a csoport mindkét óvónője egész nap együtt van a gyermekekkel.
- Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek kedvenc játékaikat, tárgyaikat elhozhatják az óvodába.

Hagyományok, ünnepek, jeles napok

A közös tevékenység a gyermekek fejlődésének serkentője. A közös készülődés, tervezgetés a holnap öröme távlatot jelent a gyermekek számára. Az óvodai élet szokásai, hagyományai, ünnepei érzelmi átélésre, gazdagon motivált tevékenységekre biztosítanak lehetőséget. Egyik legjobb közösség alakító tevékenység, amikor a gyermekek együtt élik át az ünnepi előkészületet, együtt örülnek annak, amit létrehoztak, alkottak.

Elveink:

- A közös ünnepléseket és tevékenységeket úgy szervezzük meg, hogy kiemelkedjenek az óvoda mindennapi életéből, de előzményei illeszkedjenek a gyermekek tevékenységi formáiba.
- A gyermekeket aktívan bevonjuk az előkészületi tevékenységekbe.
- Az ünnepek külső megnyilvánulási formái is legyenek hangsúlyosak (esztétikus terem és környezet díszítés, alkalomnak megfelelő öltözködés).
- Hatékonyan bevonjuk a családokat is (szülők, nagyszülők) az ünnepi előkészületekbe.
- A tagóvodáink egyéni arculattal rendelkeznek attól függően, hogy milyen a szülők igénye, az óvodapedagógusok speciális képességei.
- Az adottságokhoz, környezethez illően beépítjük a hagyományokat, jeles napokat, ünnepeket a gyermekek mindennapjaiba, hogy ezzel is fokozzuk a gyermekek összetartozását.

Értékorientált közösségi nevelés

Az óvodai környezet hatásaival kiegészíti a családi környezet hatásait, és ezzel biztosítja a szocializáció más „dimenzióit”, mely nélkülözhetetlen az iskolai alkalmasság szempontjából is.

A nevelőhöz való érzelmi kötődés kiindulópontja az élményfeldolgozásnak, a normák, szabályok elfogadásának és a konfliktushelyzetek megoldásának.

Elveink:

- Az óvodába kerülő gyermekektől fokozatosan elvárjuk, hogy a közösségi élet szokásai szerint viselkedjenek. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít.
- A közös élmények, a gyermekekkel szembeni elvárásaink, a társak visszajelzései nyomán a pozitív magatartásformákat erősítjük, mindez a szocializáció szempontjából meghatározó.
- Az önérvényesítésnek lehetőséget adunk, de nem a társak rovására. Az együtt tevékenykedés örömét, értékeit hangsúlyozzuk.
- Kiemelt figyelmet fordítunk azokra a gyermekekre, akiknek fejlődését negatív környezeti hatások gátolják. Bizalmat, érzelmi támaszt nyújtó és a gyermekek iránti megbecsülést biztosító óvodai légkörben formáljuk őket nyitottá, a közösség egyenrangú tagjává.
- A pozitív értékelés hatására a gyermekek önértékelése fokozatosan reálisabbá váljon, igény szintje emelkedjék. Befolyásolja magatartását. Az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja ebben fontos szereppel bír.
- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különös fontosságú az ágazati jogszabályokban meghatározott szakemberekkel történő együttműködés.

A fejlődés várható eredménye

- Ragaszkodik a csoporttársaihoz és a csoportban dolgozó felnőttekhez.
- Tud alkalmazkodni a csoportban kialakult szokásrendszerhez.
- A játékszeren megosztozik a társaival.
- Segíti a társait a tevékenységekben.
- Türelmesen meghallgatja a felnőtteket és a társait.
- Az udvariassági formák betartásával kommunikál.
- Érdeklődik társai iránt.
- Konfliktushelyzetekben társaival egyezkedik.
- Képes az együttérzésre.
- Számon tartja társait, érdeklődik hiányzásának okáról.

4.3.Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés

Az anyanyelvi nevelés az egész óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

Az anyanyelvi kommunikáció az anyanyelv elsajátításának eredménye, amely kapcsolódik az egyén kognitív képességeinek fejlődéséhez. Az értelem a gondolkodás és fogalomrendszer, illetve a beszéd kialakulása. Az óvodáskorúak beszédében - mondatszerkesztés, szókincs -már tükröződnek a kibontakozó gondolkodási műveletek. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységforma során megvalósítandó feladat.

Cél és feladat

- Helyes minta és szabályközvetítéssel, beszélő környezettel az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése.
- Fejlődjön a gyermekek beszédészlelése, beszédmegértése, szókincse gyarapodjon.
- A különböző tevékenység és élethelyzetekben való gyakorlás által fejlődjön a gyermekek érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, gondolkodása, kreativitása.
- A gyermekekben bontakozzanak ki a nyelvi és a kommunikációs készségek.
- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységforma keretében valósuljon meg.
- Az új gyermekek fogadásakor, a beszoktatás során valamint évente egy alkalommal felmérjük a gyermekek aktuális beszédállapotát, a vizsgálat eredményét az egyéni fejlődési naplóban rögzítjük. Óvodáink logopédusa felméri a gyermekek beszédészlelését és beszédhibáit.
- A napi tevékenységek megszervezésekor szóbeli megnyilvánulásra ösztönző, oldott légkört teremtünk, keressük az egyéni és kisebb csoportos beszélgetések alkalmait.
- Figyelmet fordítunk a gyermekek szóbeli megnyilvánulásaira, meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére.
- Beszédünkkel modellt nyújtunk, sok szinonimát használunk.
- Törekszünk az irodalmi magyar nyelv és a szentesi zárt e, mint tájjellegű hangzó használatára.
- Bármilyen fejlődési zavar, akadályoztatás esetén szakember (orvos, logopédus, fejlesztőpedagógus) beavatkozását javasoljuk.
- A gyermekek tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve változatos tevékenységekben további tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása a természeti és társadalmi környezetről.
- Rendszerezzük, bővítjük, a gyermek spontán szerzett tapasztalatit, ismereteit.
- Az értelmi nevelés további feladatai: a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak rendezése, ismereteinek rendezése, bővítése, gyakorlása, értelmi képességek fejlesztése és az értelmi képesség fejlesztéséhez szükséges ösztönző környezet kialakítása.

A tevékenység megszervezése

Óvodába érkezéskor, szabadidőben, naponta minél többször egyéni beszélgetős kapcsolatot teremtünk, érdeklődéssel hallgatjuk a gyerekek otthoni élményeit, közléseit aktuális érzelmi állapotáról. Bekapcsolódunk a gyermekek játékába akkor, ha az a játék zavarása nélkül megtehetjük, hogy mintát adjunk a szituációkhoz alkalmazkodó beszédfordulatok, nyelvi kifejezések használatához.

Mesét, verset és mondókát naponta többször is mondogatunk, amikor a játékszituáció azt kínálja, az egyes gyermekek, vagy a gyermekek kisebb csoportja körében.

A naponta kezdeményezett mesélésünk közvetíti a magyar mesék jellegzetes szó- és kifejezés fordulatait, ezzel bővítjük a gyermekek aktív és passzív szókincsét. Szokássá alakítjuk a gyermekek mesélését, játékban, szabadidőben, vagy a pihenés előtti időszakban. Biztosítjuk ebben a gyermekek önkéntességét, a gyermeki önkifejezés lehetőségét.

A napirendi tevékenységek megvalósításakor csak a szükséges mértékig alkalmazunk egész csoportnak szóló utasítást, többnyire egyéni és kisebb csoportos beszélgetéseket szervezünk.

A mozgás és beszéd kapcsolata

Mint ismeretes a legfinomabb, legbonyolultabb és legösszetettebb mozgást igénylő tevékenység a beszéd. A beszédelsajátításhoz az ép idegrendszeren és hallóapparátuson kívül a beszédképző szervek-ajak, nyelv, szájpadlás, fogak- egészséges mozgathatósága is nélkülözhetetlen.

Ahhoz, hogy a helyes beszéd elsajátításához szükséges szerveket kondicionáljuk, a következő alkalmakat teremtjük meg: - Logopédiai foglalkozás –szakember végzi-

- Beszédfejlesztő foglalkozás-
- Anyanyelvi játékok-óvónők végzi

Az utóbbiak magukban foglalják a nyelvgyakorlatokat, az ajakgyakorlatokat, a légző-és fújó gyakorlatokat, az állkapocsgyakorlatokat, a hallásgyakorlatokat valamint a testséma fejlesztés gyakorlatait. Mindezeket mozgáshoz kötötten végeztetjük a gyermekekkel utánzó-és játékos formában egyaránt lehetőség szerint egy héten több alkalommal.

A fejlődés várható eredménye

/a beszédészlelés és beszédhibák mérését logopédus végzi a saját szűrőeszközeivel./

- Érthetően, folyamatosan kommunikál.
- Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.
- Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- Képes a nonverbális jelzések megértésére.
- Felismeri és megfogalmazza az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket.
- Képes a figyelemösszpontosításra.

- Cselekvő szemléletes és képi gondolkodása mellett kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás.

5. Tevékenységek az óvodában

5. 1. Játék

A játék olyan komplex tevékenységforrás, melyet a nevelés folyamatában tudatosan használunk fel a célok eléréséhez. Semmi mással nem helyettesíthető, magáért a tevékenység örömeért végzett, önként választott gyermeki tevékenység.

Óvodáskori játékfajták

· ***Gyakorlójáték* (érzékszervi-mozgásos, vagy funkciós játék)**

Ennek játékfajtának a célja a mozgás, a funkció öröme. Például minden különösebb célzatosság vagy ok nélkül, pusztán a tevékenység örömeért fűzi fel a gyöngyöket, önt homokot a vödörbe, vagy borítja ki, építi egymásra a kockákat. Ennek látszólag nincs különösebb haszna, de alapot ad minden későbbi tevékenységhez. Kézügyessége, figyelme fejlődik, tapasztalatokat szerez a környezetéről.

· ***Konstrukciós játék***

A játék során a gyerekek kockából, más játékelemből, anyagokból építményeket és különféle egyéb tárgyakat alkotnak, szerkesztenek, konstruálnak. Pedagógiai értéke: kreativitásra nevel, melynek velejárója a megfigyelés, az emlékezet, a képzelet, a problémamegoldás, az esztétikai érzék és a manualitás fejlesztése.

· ***Szerepjáték***

Ebben a játékfajtában a gyermek eljátszhatja, kiválaszthatja a valós életben látott szerepeket, élményeket. Amit gyermekként nem tehet meg, azt játékában a felnőtt bőrébe bújva kipróbálhatja, részese lehet. A szerepjáték további haszna a szorongásoldó, feszültségcsökkentő hatása. A relatív élmények játékban való újraélése segít a szorongások oldásában. Hasznos lehet, ha a szerepjátékában felnőtt is részt vesz, amennyiben a gyermek igényli, ilyenkor a felnőtt észrevétlenül becsempészhet egy-egy új mozzanatot, ötletet, eszközt a játékba, tovább bővítheti ezzel a szerepjáték tartalmát.

· ***Szabályjáték***

A gyermek játékában (sport, verseny és társas) 5 éves kor tájékán a szabályok jutnak elsődleges szerephez. Ehhez szükséges, hogy késleltetni tudja cselekvési és mozgásvágyát, tudja a cél érdekében bizonyos szabályzóknak alárendelni viselkedését, illetve legyen képes konkrét fogalmi gondolkodásra, amely a szabály megértésének az alapja. A szabályjáték játszásához elengedhetetlenül szükséges a szabálytudat. Az iskolaérettség egyik kiemelkedő feltétele ez, ezért nagyon hasznos, ha erre a játékfajtára 5 éves kortól kiemelt hangsúlyt fektet a felnőtt, akinek biztosítani kell játékhoz az eszközöket, erősíteni, és be kell tarttatni a gyermekben a szabályokat.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A játéktémákat és azok tartalmát, a csoport összetételét és életkori arányait figyelembe véve alakítja ki a teremben az állandó és ideiglenes játszóhelyeket.
- A mozgásos és a nyugalmasabb játékok számára egyaránt biztosítja a játék tartalmának megfelelő teret és „kuckókat", hogy a játszó csoportok igényeik szerint elkülönülhessenek.
- A csoportok összetételéhez és igényeihez mérten lehetőséget teremt a tartalmas és fejlesztő játékeszközök használatára.
- Tapintatos, elfogadó nevelési stílusával megteremti a vidám, nyugodt, derűs, családias, felszabadult hangulatot és jól működő szokásrendszert alakít ki.
- Felhasználja a gyermek óvodán kívüli, otthonról hozott tapasztalatát és élményét, a játék tartalmi gazdagítása érdekében.
- Figyelemmel kíséri, kik játszanak együtt, milyen irányba halad a játék, hogyan viselkednek közben a gyermekek.
- Tiszteletben tartja az önállóságot, csak akkor avatkozik bele, amikor rossz irányt vesz a tevékenység, pl.: durvaság.

Cél	Feladat	Alkalmazott módszerek	A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére
• A környező világ játékon keresztül történő megismerése • A gyerekek egyéni vágyainak, ötleteinek kibontakoztatása. • A belülről indított és vezérelt képzettársítás elősegítése. Fejlődjön a gyermek játékelgondolása. • A gyermek beszédkészségének fejlesztése a játékban • Öntevékenység, az önfejlődés elősegítése • Gyermekek személyiségének kibontakoztatása • A gyermekek váljanak képessé a kezdeményezésre, ötleteik	• Az elmélyült játék alapvető feltételeinek biztosítása: élményszerzés, tapasztalatszerzés • A játék funkciójának erősítése. A valóságról alkotott kép gazdagítása, fejlesztési lehetőségek biztosítása. • Önálló játékválasztás biztosítása. Jelenjen meg a többféle ötletből kialakított tartalmas játék, ami fejleszti a kommunikációs készséget a szabálytanulási készséget, a társakhoz való viszonyt.	• A környező világ megfigyelése, megfigyeltetése, élményeikben, tevékenységekben éljék meg • Játéksegítő beszélgetések. • Játékalkotó légkör megteremtése. • Sok új ötlet adása, az óvónő ne kívülálló legyen a játékban, szükség esetén játékkezdeményező, modellnyújtó, játszótárs • Kellő időben nyújtott segítség és megerősítés. • Óvónői modell példaértékű	• A gyermekek képesek kitartóan, több napon keresztül egyazon játéktémában együtt játszani. • Játékukban a szerepjáték foglalja el a fő helyet, tapasztalásaik, élményeik nyomán • Az ismert meséket szívesen dramatizálják, bábozzák. • Képesek bonyolultabb építményeket létrehozni, konstruálás során képesek egyre bonyolultabb játékeszközöket készíteni • Kedvelik a

megvalósítására	• A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása • Különböző szituációk megteremtése élmény nyújtás biztosítása, mely tevékenységekben realizálódik • Olyan tulajdonságok fejlesztése, mely a társadalomba való beilleszkedést elősegíti	jelenléte, indirekt fejlesztés • A gyermekek pozitív tulajdonságait erősítve, a jót kiemelve neveljük őket a helyes viselkedésre játékban • A játék során segítjük azokat a gyerekeket akik kevésbé kreatívak, ötletszegények	szabályjátékokat és képesek a normák betartására, a szabályokhoz alkalmazkodni • Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által elvárt viselkedési szabályok. • Kialakul az együttjátszás igénye.

5. 2. Verselés, mesélés

A vers, mese forrása az anyanyelvi nevelésnek. Az óvodában minden nap jelen van és átszövi a napot.

Az irodalmi nevelés területei

- Mese – vershallgatás, mondókázás
- Bábozás
- Dramatizálás
- Történetek elbeszélések hallgatása, előadása
- A gyermek saját vers és mese alkotása
- Saját, személyes élmények mesélése (gyermek, felnőtt).

Cél	Feladat	Alkalmazott módszerek	A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére
• A gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyek megalapozása. • Olyan gyermekek nevelése a cél, akik szabad	• Az irodalmi anyag sokrétű, változatos, értékeket közvetítő legyen. Biztosítson lehetőséget a mese, vers-hallgatás igényének kialakítására. • A válogatás során	• Megfelelő légkör kialakítása • Az irodalmi mű hangulatának megfelelő óvónői magatartás, előadásmód • A hagyományok gazdag	• A gyermekek sok mesét, verset ismernek, A versek közül többet egyedül mondanak. • Megfelelő, az irodalmi anyag hangulatához igazodó hangulatot

önkifejezésre képesek, meg tudják fogalmazni élményeiket, tapasztalataikat, kialakul tanulási vágyuk, kreatívakká válnak. • Alakuljon ki esztétikai érzékük. • Szívesen vegyenek részt a mindennapos mesélésben. • Alakuljon ki megfelelő ítélőképességük (jó-rossz megkülönböztetése)	igyekszünk a magyar gyermekköltészet, a népi dajkai hagyományok világát bemutatni, illetve klasszikus, kortárs műveket is bemutatunk. • Mindennapos irodalmi nevelés során megfelelő előadásmód választása, metakommunikáció. Tiszta hangzás. • Változatos anyanyelvi játékok, bábozás, dramatizálás, dramatikus játékválasztás a motiváláshoz. • A vers és mesemondás helyének és szokásának kialakítása • A gyermeki önkifejezés lehetőségének biztosítása	világának felfedezését biztosító környezet kialakítása • Változatos irodalmi mű válogatás • Változatos szemléltetés • A gyermekek saját vers-, mese alkotásának megfelelő játék tervezése • Folyamatos kommunikáció	közvetítenek • Szeretik hallgatni a mesét, verset, türelmesek a tevékenységek során. • A gyerekek szeretnek beszélni, beszélgetni, megfelelő kifejezéseket használnak, megfelelően fejezik ki magukat, szókincsük bővül • Elkülönül mesetudat a valóságtól

	• Az irodalmi művek hallgatása során a biztonságos, kényelmes testhelyzet kiválasztása, biztosítása		

Az óvodapedagógus feladatai:

- Megfelelő hely, idő, eszköz biztosítása (mesepárna, mesesarok kialakítása)
- Életkornak megfelelő irodalmi anyag megválasztása
- Lehetőség biztosítása az önálló szöveg-, mese- és versmondásra
- Helyes óvónői mintaadás biztosítása
- Az irodalmi anyag komplex kapcsolása a többi tevékenységhez
- A szülők felvilágosítása (életkornak megfelelő mese, a TV, video, DVD káros hatásainak kiszűrése)
- Az otthonról hozott irodalmi anyagok pozitív értékelése (mesekönyv, szülőtől, testvértől tanult vers)
- Lehetőség biztosítása az irodalmi anyag többszöri meghallgatására
- Az irodalmi alkotásokban előforduló ismeretlen szavak magyarázata
- A gyermekek szereplési vágyának kielégítése

Tartalom:

3-4 évesek:

- Rövid állatmesék, láncmesék
- Népi mondókák
- Ölbeli játékok
- Állathívogatók
- Ismert költők ritmikus, játékos versei

4-5 évesek:

- Egyszerűbb tündérmesék
- Hosszabb lélegzetű állatmesék
- Magyar írók modern versei, valamint verses mesék
- Népi mondókák, halandzsa szövegek, kiolvasók
- Vidám, humoros versek, klasszikus és magyar költők versei és művei

5-6-7 évesek:

- Klasszikus tündérmesék
- Cselekmény dús állatmesék, novellisztikus, realisztikus tréfás mesék
- Meseregények
- A versanyagot gazdagítják a népi mondókák, és a lírai versek

- Mesék bábozása, dramatizálása
- Maga is kitalál történeteket, meséket, különféle rigmusokat, mondókákat

5.3. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

Az éneklés, a zene és az ehhez kapcsolódó tevékenységek mindennaposak óvodáinkban. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermekeknek.

Az óvodában folyó rendszeres zenei nevelés olyan emberformáló erővel bír, amely kihat a gyermek egész személyiségére, fogékonnyá teszi a szép befogadására, formálja ízlését, és emberi magatartását.

Cél	Feladat	Alkalmazott módszerek	A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére
• A zenei képességek fejlesztése, a zenét értő és szerető egészséges lelkű, kultúrált emberré nevelés. • Alapja: az adott nép saját néphagyományának kincsestára. • Eszköze: a zene, az énekszó. 1. Éneklési készség fejlesztése.	• A gyermek korának megfelelő hangterjedelmű, hangmagasságú dalok tanítása. • Fokozott odafigyelés a gyenge hallású gyermekekre (okok feltárása). • Gyermekhang ápolása, védelme.	• A tevékenység témájához igazodó hangulat, légkör kialakítása • Változatos zenei anyag válogatása • Óvónő megfelelő példamutató magatartása, indirekt fejlesztés lehetőségének biztosítása • Megfelelő időben nyújtott	• A gyerekek több, változatos zenei anyagot ismernek és tudnak énekelni • Türelmesen hallgatják, több esetben mozgással kísérik a hallgatott vagy énekelt dalt • Megszeretik az éneklést, a mozgást.

2. A zenei hallás fejlesztése. 3. Ritmusérzék fejlesztése. 4. Zenei alkotókészség fejlesztése. 5. Zenehallgatásra nevelés.	• A halk-hangos közti különbség érzékeltetése a zenében lévő különböző hangerők közti különbség érzékeltetésével. • Hangszínek felismerése – már ismert – csak hallás alapján, vizuális inger nélkül. • Belső hallásuk fejlesztése, zenei alkotókedv, kreativitás. • Tempótartása, tempóérzékeltetése, egyenletes lüktetésre, mondókák, dalok ritmusa. • Kettes lüktetés. • Mozgáskultúra, gyermektánc esztétikumának elsajátítása. • A gyermekek zenei	segítség, megerősítés • Zenei eszközök megfelelő megválasztása • Az óvónő zenei felkészültsége (dal és hangszerismeret). • Tudatosság és érzelmi átélés. • Tervszerűség, rugalmas alkalmazkodás az adott helyzethez. • Egyéni képességek, adottságok figyelembevétele.	• Megismerik a koruknak megfelelő dalos játékot, mondókákat. • Fejlődnek zenei képességeik. • Megismerik, képesek lesznek használni koruknak megfelelő hangszereket. • Megismerkednek a tánclépésekkel, az esztétikai mozgással. • Fejlődik zenei emlékezőképességük. • Az óvodai zenei nevelés jó alapot ad az iskolának: - ritmusérzékük segíti a szótagolást - az esztétikus mozgásuk a rugalmas testnevelést - alapot ad az iskolai irodalmi és anyanyelvi

	ismereteinek birtokában tudatosan fejlődjön zenei önkifejezése, zenei fantáziája, improvizálása. • Érdeklődésének felkeltése a zene iránt, odafigyelés a zenére. • Alapuljon zenekultúrája a zene világának minden területén.		neveléshez - a zene, a tánc, az ének, a zenehallgatás élete részévé válik.

Tartalom:

Ritmusérzék fejlesztése:

- egyenletes lüktetés megéreztetése,
- dalok, mondókák ritmusának megismertetése,
- tempóérzék fejlesztése, az ettől eltérő különbségek felismerése,
- ütemérzék fejlesztése különféle mozgások összekapcsolásával,
- ismerkedés táncos lépésekkel.

Hallásfejlesztés:

- magas és mély hang közti különbség felismerése és kifejezése,
- halk és hangos közti különbség megéreztetése és kifejezése,
- hangszín felismerése: a környezet tárgyainak, zörejének felismerése,
- belső hallás fejlesztése,
- dallamfelismerés /dúdolásról, hangszerről/,
- dallambújtatás.

Harmonikus mozgás fejlesztése:

- térformák alakítása,
- egyszerű táncmozdulatok elsajátítása,
- különféle táncos formák megismertetése.

Komplex képességfejlesztés:

- formaérzék fejlesztése,
- emlékezőképesség dalfelismeréssel, visszhangjátékkal,
- improvizációs készség, kreativitás,
- belsőhallás fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A népdalok, a népi játékok által a hagyományokat megismertetni,

- A zene iránti érdeklődés felkelteni, zenehallgatás által
- A koruknak, hangterjedelmüknek megfelelő zenei anyag igényes válogatása, alapozva a magyar népköltészetre, népzenére, népi játékdalokra, néphagyományokra
- Biztosítani a helyet, időt, eszközt a zenei tevékenységekhez
- Szókincs-bővítés, a népköltészeti alkotások régies szavaiból
- A spontán lehetőségeket kihasználva az óvodai élet egészét szője át a zeneiség
- A zenei anyaghoz kapcsolódó, egyszerű táncmozdulatok, lépések elsajátíttatása
- A gyermekek szereplési vágyának kielégítése
- Az óvónő hangszerhasználatával a zenei ízlés formálás

5.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Óvodánkban a vizuális nevelés kötetlen szervezeti formában, többféle technikai lehetőség biztosításával történik, mely gazdagítja a gyermekek ismeretét. A rajzolás, festés, mintázás, képalakítás, kézi munka az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Cél	Feladat	Alkalmazott módszerek	A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére
• Olyan gyermekek nevelése, akik képesek élmény és fantáziavilágukban képi,	• Változatos anyagok biztosítása a tevékenységekhez.	• A tevékenységhez igazodó környezeti feltételek megteremtése	• A gyerekek megismernek különböző anyagokat, azokat megfelelően

szabad, örömteli önkifejezésére. • Akiknek kialakul: - tér, forma, színképzetük - esztétikai érzékenységük - alkotó és befogadó képességük • Kreatív gondolkodásmódjuk.	• Vizuális és kommunikációs technikák alkalmazása, összehangolása. Hagyományos technikák bemutatása. • Szokások, szabályok fokozatos kialakítása • Gyakori, konkrét, a fejlődést elősegítő értékelés • Nyugodt, oldott légkör megteremtése • Változatos élmények biztosítása • Spontán ábrázolás támogatása, kötetlen kezdeményezések szervezése	• A szükséges eszközök megválasztása, megfelelő számban történő biztosítása • Megfelelő idő biztosítása a tevékenység folytatásához • Példamutató magatartással az eszközhasználat és a megfelelő technika bemutatása az elsajátítást célozva • Változatos anyagok biztosítása az ismeret gazdagítása céljából	használják, ismerik azok felhasználási lehetőségét • Szeretik a vizuális tevékenységeket, kialakul szépérzékük • Ismerik a színeket, megfelelő módon, helyen használják azokat • A tevékenység során használt eszközöket ismerik, s megfelelően használják azokat • Ismernek hagyományos vizuális technikákat

Tartalom:

Képalakítás:

- Szabad témaválasztás vagy témajavaslat - technika kapcsolásával.
- Képalkotás festéssel, zsírkrétával, ceruzával, filctollal, aszfaltkrétával, papírragasztással, agyagba-homokba karcolással, nyomattal, stb.
- Az emberábrázolás, a környezet, a tárgyak, a cselekvések saját elképzelés alapján történő megjelenítése.
- Természetes anyagok felhasználása: spárgából, fonalakból, textilből, termésekből képek komponálása.
- Közös kompozíciók alkotása.

- Technikai megoldások, eszköz-lehetőségek gazdagítása: pl. batik, kollázs, plakett, dombormű, viaszkarc, lenyomat, stb.
- A képalakításban eredetibb megoldások alkalmazása, egyéni forma és színhasználat megjelenítése.

Plasztikai munkák:

- Mindennapi gyurmázás lehetősége.
- Mintázási technikák alkalmazása (mézeskalács sütés alkalmával)
- A szerkesztés, barkácsolás eszközeinek, a kézimunka és az ábrázolás technikájának együttes használata.

Építés:

- Évszaknak megfelelően a nedves homok, a tapadó hó használata az építgetésben.
- Előre gyártott konstruáló játékok vagy saját készítésű alkotó elemek használata.
- Térbeli tapasztalás, formák egymáshoz rendelése, soralkotás, ritmusképzés.
- Több napon át tartó építés lehetősége.

Környezetalakító, díszítő munka:

- Esztétikus tárgyi környezet megteremtése.
- Szülők és a gyermekek bevonása az óvodát szépítő, alakító munkákba.
- Szülők segítségével az alkotó-alakító munkákhoz szükséges anyagok gyűjtése.

Műalkotásokkal, népművészeti elemekkel való ismerkedés:

- Séták során megfigyeljük környezetünk esztétikus jelenségeit (táj, növények, állatok, időjárás, emberek) és a fellelhető műalkotásokat (festmény, szobor, épület, népművészeti és formatervezett tárgyak), természetes anyagokat.
- Az aktuális időszaki kiállításokat megtekintjük: néprajzi, helytörténeti, természettudományi, képző és iparművészeti tárlatok, vándorkiállítások.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Szemlélődésre, gondolkodásra, alkotásra ösztönző, esztétikus környezet kialakítása.
- A gyermekeket bevonjuk a környezet szebbé tételébe, melyhez erősebb érzelmek, ezáltal tartósabb emlékképek fűzik.

- A szűkebb és tágabb környezet minél sokoldalúbb megismertetése, hogy gazdagodjon képzelőerejük, absztrakt látásmódjuk, esztétikai élményük.
- Az ábrázoló tevékenységekhez egész nap folyamán teret és változatos eszközöket biztosít.
- Megismertetni a gyermekeket az eszközök célszerű használatával, a különböző anyagokkal, technikai alapelemekkel, eljárásokkal
- Műalkotásokkal, népművészeti elemekkel való megismertetés.
- Az ábrázolás fontosságának megéreztetése a szülőkkel. Szakmai segítségnyújtás az otthoni alkotáshoz szükséges feltételek megteremtésében A megfelelő hely, idő és eszköz biztosítása
- A szín, a forma síkbeli és térbeli ábrázolás-világának megismertetése, gyakorlati alkalmazása
- A gyerekek kreativitására, önállóságára, eredetiségére helyezzük a hangsúlyt, s nem a végterméket minősítjük, s erről tájékoztatjuk a szülőket is
- Az otthonról hozott vizuális alkotások pozitív értékelése
- A felhasználandó anyagok gyűjtése
- Hagyományápoló programokat, kézműves foglalkozásokat rendezünk a gyermekek és szülők számára (pl. Őszi-, téli barkács-délután), ahol gyakorlati ötleteket adunk, megismertetjük a különböző technikai eljárásokat és népművészeti értékeket.

5. 5. Mozgás

A mozgás kedvezően befolyásolja, az egész szervezet fejlődését, fontos szerepe van az egészség megőrzésében, megóvásában. A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája, így minden nap biztosítunk óvodánkban lehetőséget erre.

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás), és testi képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés. Hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához.

Cél	Feladat	Alkalmazott módszerek	A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére
• Olyan gyermekek nevelése, akiknek a mozgás örömmel végzett tevékenységforma. Akikben kialakul a mozgás szeretetére épülő életvitel és életmód. Akik egyénre szabott eszközeik használatát megtanulják, az így elsajátított mozgásmintákat, korrekciós helyzeteket folyamatosan alkalmazzák.	• Egészséges, tiszta, biztonságos környezet megteremtése • Az egyéni szükségleteket, és képességeket figyelembe véve biztosítson minden gyermek számára az egészséges életmódot erősítő mozgástevékenységeket. • Gyermek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése. • A mindennapos szervezett és szabad mozgás elsősorban az óvodaudvaron valósuljon	• Világos, konkrét értékeléssel pozitív énkép kialakítása • A mozgásformákat figyelembe véve megfelelő hely biztosítása • Tevékenységhez szükséges megfelelő eszköz megválasztása • Megfelelő idő biztosítása a tevékenység folytatásához • Példamutatás a pedagógus részéről a bemutató gyakorlatok során, hogy utánzásra lehetőséget biztosítson.	• A gyermekek mozgása fejlődik, kialakul az életkoruknak megfelelő állóképesség, erőnlét. • A gyermekek mozgásos tevékenység során térben tájékozottak, alkalmazkodóak. • A játékos versenyek segítségével kialakul akarati tulajdonságuk, versenyszellemük. • A mozgásformákhoz kapcsolódó eszközöket ismerik és megfelelően használják. • Igénylik a rendszeres mozgást.

	meg. • A mozgáskészség fejlesztése, a mozgástapasztalatok bővítése és a megfelelő gyakorlási lehetőségek, terhelés biztosítása. • Értelmi és szociális képességek alakítása. • A mozdulatsorok helyes bemutatása, elsajátíttatása és azok pozitív megerősítése. • Változatos mozgásfejlesztő eszközök alkalmazása. • A biztonságos és rendeltetésszerű eszközhasználat megismertetése, szokások, szabályok kialakítása a balesetek elkerülése		• Mozgásuk összerendezett, megfelelő ritmusú. • Mozgásának szándékos irányítására képes. • Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni. • Növekszik teljesítőképességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé válik. • Megértik és végrehajtják a feladatokat. • A tornaszereket rendeltetésszerűen és biztonságosan használják, a mozgáskorlátozott gyermek egyéni állapotától függően.

	érdekében. • Megtanult mozgás alkalmaztatása. • A „tiltott” mozgásformák megelőzése.		

Az óvodapedagógus feladatai:

- A mindennapi – spontán és szervezett - mozgáshoz biztosítani a megfelelő helyet, időt, eszközt (benti és szabad levegőn való tartózkodás esetén)
- A gyermekek kondicionális, koordinációs, motoros képességeinek fejlesztése
- Életkornak megfelelő mozgásanyag tervezése
- Közösségi magatartás formálásánál feladatunk, hogy sikertelenség esetén ne nevessék, kritizálják egymást, így alakuljon ki a gyerekek gátlás nélküli, örömteli mozgásélménye
- A gyermekek értékelésében szempontunk: a gyermek önmagához mért fejlődésének elismerése
- A gyermek kudarc- és sikerélményének kulturált feldolgozását segítjük elő
- Testi és mozgásszervi gyengeségek felismerése, kiszűrése és szakemberhez küldése
- Változatos tornaszerek biztosítása
- Heti 1 kötelező testnevelés foglalkozást szervez az óvoda tornatermében, udvaron.

5. 6. Külső világ tevékeny megismerése

A környezeti nevelés elsősorban a szokásokon, a környezettel való kapcsolattartás hétköznapi apró történésein keresztül érvényesül. Tudatos nevelő-tervezőmunka és irányítás mellett a gyermekek tapasztalataira, élményeire, érdeklődésére, kíváncsiságára támaszkodva nyújtunk új ismereteket.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét

A folyamatos és alkalmi megfigyelésekkel lehetővé tesszük a gyermekek számára, hogy maguk fedezzék fel környezetüket.

Megfigyeljük az évszakok, az időjárás elemeinek változásait; az évszakra jellemző jegyeket, színeit, esztétikáját.
Ismerkedünk egy-egy családnál a különböző háziállatokkal, megtekintjük a virág- és zöldségeskerteket.
Madarakat, bogarakat figyelünk meg természetes környezetükben.

Egész napos kirándulásokat szervezünk a nagyobb gyermekeknek. (arborétumba, állatkertbe, vadasparkba), ezzel kívánjuk megalapozni az Erdei Óvoda programokat.
A szülőföld szeretetére nevelés hatékonyságának növelése a népi hagyományok ápolásával, környezettudatos életvitel megalapozásával „Zöld Óvoda" kritériumrendszerének való megfelelés fontos számunkra.
Ovikertet működtetünk, mert a környezettel való ismerkedés a gyermek születésétől kezdődik. Folyamatosan bővül az ismeretük, s ehhez az óvoda is nagyban hozzájárulhat. Reméljük ennek köszönhetően egy környezetbarát gyermekké, később felnőtté vállnak majd óvodásaink.
Célunk: a környezeti nevelés állandóan, mindenkor legyen jelen az óvodai életben, a tevékenységek megvalósításában. Az óvónői szerep példát ad a gyermekeknek, a családoknak, ezáltal környezettudatos, természetvédő, természetbarát gyermekeket nevelünk, akik nyitottak az épített és természetes környezet irányába.
Feladatunk: A gyermekek a felnőttekkel együtt tevékenykedjenek, általuk, példamutatásuk alapján ismerjék, védjék meg környezetüket, s alakuljon ki környezettudatos magatartásuk. Óvodánkban az épületen belül és kívül kialakítunk növénykertet, melyet a gyermekekkel közösen gondozunk. Ezek elsősorban virágok, bokrok, valamint magaságyások, melybe minden csoport gyermeke ültetheti, gondozhatja az általuk preferált növényeket. A veteményest nap mint nap gondozni kell.
Intézményünk bázisintézménye a **Klímanócskák - Óvodások környezettudatos nevelése** programnak.
A program célja:
A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás és a környezettudatos magatartás erősítése a családokban a gyermekeken keresztül.
A program célcsoportjai:

- óvodás korosztály
- családok
- pedagógusok

Témakörök:

1. Az éghajlatváltozás jellemzői és hatásai
2. Szelektív hulladékgyűjtés
3. A víz szerepe életünkben
4. Fenntarthatóság a közlekedésben
5. Természeti értékeink védelme

Cél	Feladat	Alkalmazott módszerek	A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére
• A gyermeket segíteni abban, hogy a környező világot megismerje, megértse a maga egészében. A természet szeretetére, tiszteletére szoktatás, emberi felelősség fontossága a természeti és társadalmi környezet megóvása szempontjából.	• Ismerjék meg azt a természeti környezetet, amelyben él. • Vegyék észre jellemzőit, sajátosságait, szépségeit. • A gyermeki nyitottság, érdeklődés erősítése. • Játékos tevékenységformákon keresztül ismerje meg szűkebb, tágabb	• Az óvodai környezet kialakítása az életkori sajátosságok figyelembe vételével • Változatos eszközök bemutatása, használata • Megfelelő bánás- és viselkedésmód kialakítása példamutatással • Világos, konkrét értékelés • Tapasztalatok szerzése:	• Ismeri közvetlen és tágabb környezetét is • Társaival és a felnőttekkel megfelelő kapcsolatot alakít ki • Életkori sajátosságnak, adott helyzetnek megfelelő viselkedés. • A környezetükben található tárgyakat ismerik és megfelelően használják

• A gyermekek legyenek fogékonyak a természeti és társadalmi környezet értékei iránt. Természetbarát gondolkodás. • Az óvodai tevékenységek során fedezzék fel közvetlen és tágabb környezetüket. Szemléletük legyen optimális a mennyiségi, alaki, nagyságbeli, téri és síkbeli ismeretekben.	környezetét. • Környezettudatos magatartás legyen természetes – a tapasztalataikat, ismereteiket verbálisan is kommunikálják. • Az óvodai tevékenységek minden területén problémamegoldás, komplexitás, ok-okozati összefüggések felismerésének, önálló véleményalkotásának, döntéshozás képességének fejlesztése.	• Változatos, tartalmas tevékenységek keretében pl.: kirándulás, szánkózás, színház, mozi, könyvtár stb. • Megfigyelés, beszélgetés, magyarázat, gyakorlás, példamutatás, ellenőrzés, önellenőrzés, dicséret, segítségadás, tapasztalatszerzés.	• Szeretik és óvják környezetüket.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Folyamatos és alkalmi megfigyeléssel, az adódó lehetőségek megragadásával, szimulációs játékkal az élményanyag biztosítása.
- Az otthonról hozott tapasztalatok, élmények, ismeretek felhasználása és a gyermeki kíváncsiság kielégítése tevékeny részvétel által.
- Közvetlen találkozás a természetvédelemmel, környezetvédelemmel, szemléletformálás.

- Optimális feltételek biztosítása a képességfejlesztéshez, összefüggések felfedezéséhez.
- A szabad levegőn való tartózkodás során a spontánul adódó lehetőségek kihasználása.
- Élményszerző séták, kirándulások szervezése. Alkalmanként kisebb kirándulások szervezése.
- A természet változásainak, periodikusságának megfigyeltetése, OVI-KERT-ben tevékenykedés (vetés, palántázás, gyomlálás, levelek gereblyézése stb).
- A természet törvényszerűségeinek szemléltetése napi rendszerességgel, az állat- és növényvilággal komplexitásban.
- Időjárás- és évszaknaptár készítése a körforgás érzékeltetésére.
- A napirend, heti-rend ismétlődésével, a hét napjainak megnevezésével az időkeretek periodikusságának érzékeltetése.
- Az évszaknak megfelelő öltözködés, időjárással összefüggő természeti jelenségek megfigyeltetése.
- Folyamatos tapasztalatszerzés biztosítása a napi szabad levegőn való tartózkodás alkalmával (időjárás szépségeinek megfigyeltetése).
- A testi épség megőrzésének tudatosítása, balesetmentes és egészséges környezet biztosítása.
- Az ember szűkebb és tágabb környezetének megismertetése.
- Közlekedés eszközeinek, szabályainak megfigyeltetése, gyakorlása az óvoda udvarán kialakított területen.
- A szülőföldhöz való kötődés alapjainak lerakása.
- A természetes környezetben való megfigyeltetés.
- Összefüggések, változások megmutatása, személyes tapasztalatok gyűjtése.
- Szerepek, magatartási módok megtanulása, viselkedési és életviteli stratégiák kialakítása és gyakorlása.
- Környezeti értékek felismertetése, fogalmak tisztázása.
- Az óvodába látogató madarak megfigyelése, gondozása, a szervezettel való kapcsolattartás az egész tanév alatt folyamatos

5.6.1 A külső világ tevékeny megismerése – matematikai tartalmú tapasztalatok

A környezet téri – formai – mennyiségi megismerése

A környezet megismerése közben matematikai ismeretek, tapasztalatok birtokába is jut a gyermek. Matematikai fogalmakkal állandóan találkozik, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, majd valamennyi beépül beszédükbe. A matematika tartalmú tevékenység rugalmas, fegyelmezett gondolkodásra, a felfedeztetés az ötletes megoldások keresésére nevel.

Cél	Feladat	Alkalmazott módszerek	A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére
• A gyermeket körülölelő világ, téri–formai-mennyiségi összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása. • A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése és pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozásához. • Az életkornak megfelelő	• Összehasonlítás: a gyermekek vegyék észre a tárgyak és személyek közötti mennyiségi és minőségi különbségeket vagy hasonlóságokat. Először érzékszerveikkel tapasztalják meg, majd később szemléletes képeken is legyenek képesek az összehasonlításra.	• Csoportosítás, (azonos, különböző szempontok alapján), összehasonlítás, fogalomalkotás. • a halmazok elemszámának összehasonlítása, a mennyiségek összemérése - Két halmaz elemszámának összehasonlításának az alapja (számolás nélkül) a párosítás. - Mennyiséget kétféleképpen	• Mennyiségek becslése, összkép alapján felismerés. • Párok, ellentétpárok keresése, összehasonlítása, megismerése. • Életkornak, fejlettségi szintnek megfelelő számlálás, megszámlálás. • Tárgyak, személyek összehasonlítása, szétválogatása megnevezett tulajdonság szerint. • Tárgyak, személyek,

számfogalom és a számkép kialakítása. • A gyermekek környezetükben fedezzék fel, tapasztalják meg játékos formában a mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseket. • Jó ítélőképesség, szabályok és szempontok önálló kialakítása.	• Számfogalom alapozása: A számfogalom alapozását alapvetően kétféle összehasonlítással (relációval) végezzük. Az egyik, a halmazok elemszámának összehasonlításával, a másik a mennyiségek összemérésével. • Sorszámok fogalmának kialakítása • Geometriai tapasztalatszerzés: - Építések, alkotások szabadon, vagy másolással, - Tevékenységek tükörrel, - Tájékozódás a térben és a síkban ábrázolt világban.	mérhetünk össze, közvetlenül (ha egymás mellé helyezhetők a mennyiségek), vagy közvetetten (ha nem helyezhetők egymás mellé a mérendő mennyiségek). • Absztrahálás: számmal is megnevezzük a halmazok elemszámát. • Szimmetrikus alakzatok létrehozása • Alakzatok felismerése, megnevezése.	halmazok sorba rendezése mennyiségi tulajdonság, illetve saját rendezési szempontok szerint. • Szívesen számlálgatnak, méregetnek, ismernek egyszerű matematikai kifejezéseket. • Tudnak összehasonlítani mennyiség, méret, kiterjedés, forma és szín szerint. • A gyermek képessé válik, hogy a pedagógus kéréseit, utasításait megértse. • Térben és síkban jól tájékozódik, kialakul az oldaliság. (lateralitás).

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztaltatása.
- Lehetővé tenni a gondolkodási képesség hajlékonyságának alakulását.
- Olyan helyzetek teremtése, amelyekben a gyermekeknek alkalmuk nyílik különböző szempontok felfedezésére, többféle megoldás közötti

választásra. Minél több érzékszervvel való tapasztalás által a számfogalom és számkép kialakulásának elősegítése. A gyermekek játék közben felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképességük, fejlődik tér- sík- és mennyiségszemléletük.

5. 7. Munka jellegű tevékenység

Önként, örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység. A játékidőben, az élethelyzetben bármely tevékenységben adódik lehetőség a munkavégzésre.

Cél	Feladat	Alkalmazott módszerek	A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére
• A gyermek önkiszolgálás során gyakorolja azokat a fogásokat, készségeket, melyek az egyéb munkajellegű tevékenység végzésére alkalmassá teszik. • Becsülje meg saját és	• Lehetőség biztosítása arra, hogy a gyerekek gyakorolhassák az önkiszolgáló tevékenységet. • Együttmunkálkodás feltételeinek megteremtése, biztosítson lehetőséget a	• A környezetben található és a munkajellegű tevékenységhez kapcsolódó változatos eszköz, s annak használatának bemutatása. • Folyamatos beszélgetés a tevékenység végzése során,	• A gyermek kiszolgálja magát, megfelelő fogásokat alkalmaz a tevékenység során • Megbecsüli saját és mások munkáját • Kitartó, a tevékenységet nem hagyja abba, befejezi

mások munkáját • A tevékenység során jártasságot, tapasztalatot szerezzen, fejlődjön kitartása • Az önkiszolgálás és a közösségért végzett tevékenység eredményeinek tudatosításával az elvégzett munka jelentőségének megláttatása, megóvásra való törekvés. • Élő környezet ápolása.	közösségi munkára. Mások munkájának megbecsülésére nevelés. • Fejlessze a gyermekek kitartását, alakítsa ki a megkezdett tevékenység befejezésének igényét. Alakítsa ki a felelősségtudatot. • Fejlessze a gyermekek felelősségtudatát, önértékelését, melyek segítségével érzi a gyermek, hogy a közösség hasznos tagja. • Vegye körül a gyermeket élő környezet, s annak ápolása pedagógus példamutatása mellet a gyermek feladata is legyen.	iránymutatás. • Kellő időben nyújtott segítség és megerősítés. • Példamutatással történő rávezetés, fejlesztés.	• Értelmet lát a munkában, szívesen végzi el az ilyen jellegű tevékenységeket • A körülötte lévő élő környezetet gondozza, óvja.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A játékos jelleg megőrzésével biztosítja, hogy a gyermek azonosulhasson a céllal, tartsa természetesnek a munka szükségességét és élvezze eredményét.
- Tudatos tervezéssel és szervezéssel, a munka során együttműködéssel és folyamatos pozitív megerősítéssel kíséri a gyermeket. Konkrét, reális, a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést ad.
- A munkavégzés által is lehetőséget teremt a környezet megismerésére, tapasztalatszerzésre. Biztosítja a megfelelő mennyiségű és minőségű eszközt a gyermeki aktivitáshoz, megtanítja azok balesetmentes használatát.
- Arra törekszik, hogy minden gyermek a képességeihez mért feladatok teljesítése után, sikerélményeken keresztül jusson el a saját személyével kapcsolatos munkakészség kialakulásától a közösség érdekében végzett munkáig.
- Minden olyan munkát elvégezhetnek a gyermekek, amihez kedvük van és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek azt megvalósítani, ha az a pozitív élmények átélésének forrása. Az önkiszolgálás teendőinek gyakorlását kiscsoporttól kezdve az önállóságra alapozzuk, az egyéni fejlettséghez mérten, differenciáltan nyújtunk segítséget, fokozatosan csökkentve a segítség mértékét
- Sikerélményhez juttatjuk a gyermekeket, képességeikhez mért feladatokat bízunk rájuk
- Új munkafajtákat a tanévben arányosan elosztva vezetünk be és kellő időt, türelmet biztosítunk az elsajátításukhoz
- A napi életben a munkavégzés lehetőségének széles körét biztosítjuk (önkiszolgálás, öltözködés, étkezés, naposi munka, megbízatások teljesítése, teremrendezés, kerti munka, segítés egymásnak és a felnőtteknek)
- Biztosítjuk a megfelelő méretű, mennyiségű eszközöket
- Kihasználjuk, és igyekszünk a gyermekekkel is felfedeztetni a spontán adódó lehetőségeket (vegyék észre maguktól mikor, kinek segíthetnek)

5. 8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek az óvodában minden tevékenység során tanul, s a tanulás, mint tevékenység, nem önállóan jelenik meg. A gyermekjátékba ágyazott változatos tevékenységek biztosítják a tanulást.

Cél	Feladat	Alkalmazott módszerek	A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére
• Olyan gyermekek nevelése, akik óvodáskor végére elérik azt a fejlettségi szintet, amely lehetővé teszi számukra, hogy a játék átalakulhasson egy külső késztetésre reagáló tevékenységgé, melyet a szándékos megtanulni akarás jellemez.	• A cselekvő aktivitás, és a sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása, a gyermek kommunikatív, pszichomotorikus fejlesztése egyéni adottságainak megfelelően differenciált feladatadással. • A közvetlen környezet folyamatos megismertetésének biztosítása. • A kívánatos viselkedési szokások kialakítása, szociális készségek	• Szubjektív, objektív feltételek biztosítása a tanulás elősegítésére • Választható műveletek, szerepek, szabályok felajánlása • Folyamatos kommunikáció • Példamutatás a pedagógus részéről • Megfelelő időben történő pozitív értékeléssel személyiségfejlesztés.	• Az ismeretszerzéshez szükséges módszereket életkorának megfelelően használja • Fejlődik finommotorikája, s egyéb készsége, képessége. • A gyermek érzékelése, észlelése differenciálódik. • Megjelenik a szándékos figyelem, a felidézés, beszélés és a fogalmi gondolkodás. • Önálló megfigyeléseket végeznek. • Felfedezik az

	fejlesztése. • A játékban rejlő lehetőségek kihasználása. • A tanulást támogató környezet megteremtése. • A kérdések egyértelműek, rövidek, érthetőek legyenek. • Önismeret, önértékelés elősegítése. • Személyre szabott pozitív értékelés. • Sikerélményhez juttatás. • Az egyéni adottságokat figyelembe vevő optimális terhelés biztosítása.		összefüggéseket, ok-okozati viszonyokat. • Ismert jelenségek esetében következtetnek, ítéletet alkotnak. • Képesek önálló feladatvégzésre, kialakulóban van feladattudatuk, feladattartásuk, és szabálytudatuk. • Képesek együttműködni társaikkal. • Ellenőrzik saját tevékenységüket, reális önértékeléssel rendelkeznek. • Élményeiket, tapasztalataikat önállóan megfogalmazzák.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének feltérképezése, kielégítése. Megfelelő mennyiségű és minőségű ingerhatás, tapasztalás és cselekedtetés, felfedezés biztosításával a gyermeki kíváncsiság felkeltése, kielégítése, a kutatás, problémamegoldás, felfedezés örömével.
- A szerzett tapasztalatok folyamatos rendszerezése, a gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- Módszerválasztásában érvényesül az egyes gyermek szükségleteinek, ill. a gyermeki ismeret jellemzőinek figyelembevétele.
- A szervezeti formát a tevékenység tartalmától, a résztvevő gyermekek számától, összetételétől, fejlettségétől függően választja meg. Elsősorban differenciáló, egyéni vagy mikro-csoportos, illetve kooperatív technikákat alkalmaz.
- Személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

5.9. Egyéb óvodai programjaink, tevékenységek:

5.9.1. Beóvodázás

Cél	Feladat	Módszer	Tevékenység	Felelős	Határidő
• Team megbeszélés a programokon	• A korábbi időszak	• Együttműködés. Kapcsolatok kialakítása	• Értekezletek.	• A programokon	Folyamatos.

résztvevő óvónőkkel.	tapasztalatainak megbeszélése, a folyamatok értékelése (be-óvodázás, beszoktatás), az elkövetkezendő időszak feladatai.	(szülő – óvónő).		résztvevő óvónők.	
• Kapcsolatok kiépítése a védőnőkkel.	• Folyamatos kapcsolat-tartás, együttműködés a HHH gyermekek teljes körű felkutatásáért, beóvo-dázásáért.	• Kölcsönös, folyamatos kapcsolattartás.	• Közös családlátogatások az érintett szülőknél a védőnőkkel.	• Védőnők • Minden óvoda be-óvodázási felelőse.	• Március 01-től a beiratkozásig.
• A már óvodába járó gyermekek	• A szülővel való együttműködés által kölcsönös	• Beszélgetések • Meggyőzések	• Folyamatos kapcsolattartás,	• Az óvodában dolgozó minden	• Folyamatos.

szüleinek bevonása a HHH gyermekek felkutatásában.	bizalom kialakítása. Ezáltal a szülői meggyőzés hatékonyságának felhasználása, a beóvodázás fontosságának megértetése, az otthonmaradás okainak feltérképezése.	• Bemutatások (óvodai tevékenység)	együttműködés a szülővel.	óvónő és a beóvodázási felelős.	
• A már beiratkozott, de óvodába még nem járó gyermekek felkeresése.	• A család meggyőzése az óvodába járás fontosságáról, különös tekintettel az 5. életévüket betöltött gyermekek	• Beszélgetés • Meggyőzés • Tájékoztatás	• Családlátogatások	• Minden óvónő • Beóvodázási felelős	• Folyamatos

	esetében. Információk gyűjtése a gyermekről				
• „Ne dobd ki, ide dobd be” program	• Az adományok összegyűjtéséve l, majd szétosztásával az arra rászoruló szülők megsegítése. Minden szülő meggyőzése a mások megsegítésének fontosságáról.	• Tájékoztatás • Beszélgetések • Meggyőzések	• Gyűjtőláda elhelyezése az óvodában. Szórólapok szétosztása a szülők között.	• Minden óvónő • Beóvodázási felelős	• Folyamatos • A szétosztási időpont (megbeszélés szerint).
• **„Baba-Mama” Klub**	• A leendő óvodás gyermekek és szüleik	• Értesítés • Beszélgetés • Közös	• Meghívók készítése. Szülők meghívása. Közös játékok, közös	• Baba-Mama Klub felelőse. • Beóvodázási	• A munkatervben meghatározott

	programokra való meghívásával az óvoda és dolgozóinak bemutatása, megismertetése. Betekintés biztosítása az óvodák életébe. Az óvodába járás fontosságáról a szülők meggyőzése.	tevékenykedés • Bemutatás	tevékenységek (mozgásos, vizuális stb.) az óvodában.	felelős.	időpontok szerint.
• Nyitott óvodai programok működtetése. • „Karácsonyi játszóház” • „Karácsonyi	• A közös programok által, a szülőknek való lehetőség biztosítása,	• Tájékoztatás • Beszélgetés • Közös tevékenykedés • Programok	• Szülők tájékoztatása ezekről a programokról (meghívók elvitele). • Telefonos kapcsolattartás, a már	• Óvónők • Beóvodázási felelős.	• Folyamatos

ünnepség” • „Farsang az óvodákban” • „Húsvéti játszóház” • „Gyermeknap”	hogy gyermekükkel együtt részt vegyenek, és betekintést nyerjenek az óvodák életébe, az óvodai tevékenységekbe, és azokon gyermekükkel együtt aktívan részt is vegyenek.	szervezése	óvodába járó gyermekek szüleivel való kapcsolattartás. Eszközök készítése, tevékenységek megszervezése.		
• Együttműködés a társadalmi, szakmai környezettel.	• Folyamatos kapcsolattartás ezen szervekkel, hogy ösztönözzék az érintett	• Kapcsolattartás • Beszélgetés • Kölcsönös tájékoztatás	• Az adott szervezetek felkeresése, tájékoztató a programokról, feladatainkról, eseményekről.	• Beóvodázási felelős.	• Folyamatos.

	családokat az óvodai beiratkozásra, illetve a folyamatos óvodába járásra. • Járjon minden HHH, illetve arra rászoruló gyermek óvodába. • Védőnők. • Roma Nemzetiségi Önkormányzat. • Családsegítő Szolgálat. • Civil szervezetek.				

5.9.2. Baba-Mama Klub tevékenysége

A Baba-Mama Klub rendszeres találkozókat tesz lehetővé a 2-3 éves, még nem óvodás gyermekeknek és szüleiknek.

A foglalkozásokon alkalmat teremtünk a kapcsolatteremtésre, arra, hogy a szülők szülői szerepkörükben megerősödjenek. Erős, egészséges, támogató közösségek kialakítására törekszünk, melyek pozitív hatással vannak a gyermekek fejlődésére.

Cél	Feladat	Alkalmazott módszerek	A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére
• A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása. • Folyamatos kapcsolattartás, kommunikáció az óvodáztatás előnyéről, tapasztalatcsere az óvodás és a nem óvodás gyermekek szülei között. • Beíratást megelőző időszakban jelenjenek meg a nyitott óvodai programokon, Baba-Mama Klub rendezvényein.	• Teljes körű óvodaköteles gyermekek felkutatása. • Szülők meggyőzése a korai beóvodázás fontosságáról, társadalmi, szakmai környezettel való együttműködés a HHH gyermekek teljes körű beóvodázásáért. • Minden három éves gyermek óvodába kerüljön a Baba-Mama Klubban szerzett pozitív tapasztalatok birtokában.	• Családias légkör megteremtése. • Beilleszkedést segítő beszélgetések. • Az óvoda épületének, egyes helységek funkcióinak bemutatása (csoportszoba, fejlesztő szoba, tornaszoba, udvar stb.). • A Baba-Mama Klub foglalkozásaira minél nagyobb részvételre való ösztönzés. • Kapcsolattartás (szülők, védőnők, óvónők). • Óvónői modell jelenléte	• A Baba-Mama Klub működésével alkalmat teremtünk a kapcsolattartásra. A szülők szülői szerepkörükben megerősödnek. Erős, egészséges, támogató közösségek – pozitív hatással vannak a gyermek fejlődésére. • A gyermekek fizikailag, érzelmileg felkészülve biztonsággal lépik át az óvoda kapuját. • Minél nagyobb részvétel lehetősége – széles körű nyilvánosság biztosításával. • A klubban résztvevők mindegyike (különösen a HHH gyermekek) beiratkoznak 3 évesen az óvodába.

5.9.3. Mutasd meg otthon, mit tudsz! – Fejlesztő Program[8]

Leírás: A program keretében az óvodapedagógusok külön foglalkozás vagy csoportban történő tevékenység keretén belül szerveznek fejlesztő tevékenységeket minden óvodába járó halmozottan hátrányos helyzetű gyermek számára fejlesztésük, felzárkóztatásuk elősegítése érdekében.
Cél: Célunk, hogy a szülők megismerkedhessenek az óvodai programokkal, tevékenységekkel és a gyerekek fejlesztése megtörténjen.
Kapcsolódó dokumentáció: A szülők tájékoztatása a programról. Az óvodapedagógusok folyamatosan fejlesztési naplóban dokumentálják a foglalkozásokat. A szülők folyamatos tájékoztatása a gyermek fejlettségi állapotáról.
Partnerek: Gyermekek, szülők, valamint az óvoda munkatársai, mint fejlesztő munkatársak.
Feltételek, eszközrendszer: A fejlesztéshez szükséges eszközök (pl.ceruza, papír, stb.), a foglalkozáshoz szükséges eszközök biztosítása.
Fenntarthatóság, továbbfejlesztés: Minden nevelési év elején fel kell mérni az óvodába járó HHH gyermekeket. A szeptemberben újonnan óvodába érkező HHH gyermekek családjával felvenni a személyes kapcsolatot családlátogatás és egyéni beszélgetés során. Megismerni a család szerkezetét, a gyermek mikrokörnyezetét. A szülők tájékoztatása a programról. A programban már előző évben is résztvevő gyermekeknél a már megtapasztalt és a már elért szint felmérése után önmagukhoz és az ehhez a szinthez képest való fejlesztés.
Visszajelzés, tapasztalat: A HHH helyzetű gyermekek szülei szívesen fogadják a programban elérhető fejlesztési lehetőségeket. Pozitív számukra,hogy az óvodapedagógus egyénileg foglalkozik a gyermekükkel. Fontos a szülők támogató hozzáállása,a hátrányos helyzetű családok elfogadó magatartása,a segítő szándék felismerése.

[8] Módosítva:2020.09.01.-től

5.9.4. Ne dobd ki, add tovább! – Hátránycsökkentő Program[9]

Leírás: A program keretében kérjük a gyerekeket, szülőket, civil partnereket, hogy aki megteheti az ruha-, játék adománnyal segítse a hátrányosabb helyzetben élő családokat. A felajánlott ruhákat, eszközöket az óvodában elhelyezett, s a program nevének megjelölésével ellátott dobozban helyezhetik el önkéntesen, valamint a csoportok óvó nénijeihez, vagy a vezetőhöz eljuttatva adhatják át. A gyűjtést követően lehetőséget biztosítunk a rászoruló családoknak arra, hogy a felajánlott ruhákat, eszközöket megnézzék, és ki-ki kiválaszthatja a gyermeke, gyermekei számára a megfelelőt. A gyűjtési, felajánlási felhívás minden család számára szól, annak érdekében, hogy ne érezzenek különbséget.

Cél: A jobb módú szülők, valamint a hátrányos helyzetű szülők közötti kapcsolatépítés elősegítése, külső segítő partnerekkel történő megismerkedés lehetősége. A családok érzékenyítése egymás irányába, egymás segítésének ösztönzése. A hátrányok csökkentése a ruházat, játékok biztosításával, így a család anyagi helyzetének támogatása. A beérkezett ruhák, eszközök közös gyűjtése kapcsán a különböző társadalmi- és anyagi helyzetű családok közelebb kerülnek egymáshoz. Szervezeten belül a közös együttműködés, a feladatvállalás miatt megtörténik az intézményben a folyamatos érzékenyítés.

Partnerek: Gyermekek, szülők, civil szervezetek, mint felajánlók, valamint az óvoda munkatársai, mint támogató munkatársak.

Feltételek, eszközrendszer: Partnerek tájékoztatása (gyerekek, szülők, civil szervezetek), gyűjtődoboz, gyűjtőhely biztosítása, munkatársak bevonása a gyűjtés, átadás időszakában. A sikeres akció érdekében folyamatos tájékoztatás a szülők részére.

Dokumentálás: Igényfelmérés a szülők részéről, hogy mire lenne szüksége a gyermeknek pl. a ruhadarabokból, vagy milyen játékoknak örülnének. Intézmény partnereinek felhívása, megkereső levél küldése a programról szóló tájékoztatással együtt, illetve az általunk megjelelölt igény/felajánlás javaslat alapján fel tudjuk mérni, hogy mi az amivel támogatást tudnak nyújtani a gyermekeknek.

Tájékoztató hirdetmény kifüggesztése, mely tartalmazza a program rövid leírását a szülők részére, később az átadás-átvétel idejéről, helyéről is tájékoztatás. Ezt követően a felajánlott tárgyak átvételének dokumentálása a szülők beleegyezésével fénykép készítésével (arc nélkül)

Visszajelzések, tapasztalás: A nehezebb körülmények között élő családok szívesen fogadják a felajánlás lehetőségét és pozitív számukra a névtelenség az átvétel során. Partnerekkel történő beszélgetésből mérhető az együttműködés eredménye, melyet értékelhetünk.

[9] Módosítva: 2020.09.01-től

5.9.5. E-dia fejlesztés, mérés az óvodában

A Szegedi Tudományegyetem Oktatáselméleti Kutatócsoport „Diagnosztikus mérések fejlesztése” című projektje lehetőséget biztosít óvodánk számára, hogy kipróbálják, gyakorolják a számítógép alapú tesztelést. Az eDia (Elektronikus Diagnosztikus mérési rendszer) tesztjei által a gyerekek tét nélkül felkészülhetnek a jövőbeli online mérésekre.

A projekt fő célja, hogy évente több alkalommal, 3 fő műveltségi területen (matematika, természettudomány, olvasás) értékelje a gyermekek fejlődését, s ezáltal képes legyen időben jelezni az esetleges lemaradásokat.

A képekkel, hangokkal, animációkkal, videókkal színesített feladatok és a változatos válaszadási formák (kijelölés, kattintás, átszínezés, mozgatás, átrendezés) életszerűbbé, élvezhetőbbé teszik a feladatok megoldását.

Az eDia rendszerben történő tesztelésekben, felmérésekben a gyerekek egyedi és visszafejthetetlen azonosítókkal vesznek részt a programban, ezáltal biztosítva az anonimitást. Az adatfelvételek eredményéről azonnali visszajelzést biztosítunk, mind a gyerekek, mind a pedagógusok részére, országos és regionális eredményekhez viszonyítva is.

Az óvoda-iskola átmenet hatékony segítése és a későbbi iskolai sikeresség érdekében megfelelő tanulói szintű visszacsatolási mechanizmusok szükségesek: ismernünk kell a gyermekek képességeinek kiinduló fejlettségi szintjét, látnunk kell a gyerekek közötti különbségeket, valamint megfelelő eszközökkel kell rendelkeznünk a fejlődés vizsgálatához is. A számítógépes technológia eszköztára megoldást nyújthat a problémákra, ezért csatlakoztunk ehhez a programhoz, melyet a Szegedi Tudományegyetem Oktatáselméleti Kutatócsoportja **ingyenesen** bocsájt rendelkezésünkre, küldi a teszteket, a fejlesztő feladatokat és készíti a pedagógusok számára a fejlesztő visszacsatolási eredményeket.

5.9.6.Zöld Óvoda

A környezettel való ismerkedés a gyermek születésétől kezdődik. Folyamatosan bővül az ismeretük, s ehhez az óvoda is nagyban hozzájárulhat. Reméljük ennek köszönhetően egy környezetbarát gyermekké, később felnőtté vállnak majd óvodásaink.

Célunk: a környezeti nevelés állandóan, mindenkor legyen jelen az óvodai életben, a tevékenységek megvalósításában. Az óvónői szerep példát ad a gyermekeknek, a családoknak, ezáltal környezettudatos, természetvédő, természetbarát gyermekeket nevelni, akik nyitottak az épített és természetes környezet irányába.

Feladatunk: A gyermekek a felnőttekkel együtt tevékenykedjenek, általuk, példamutatásuk alapján ismerjék, védjék meg környezetüket, s alakuljon ki környezettudatos magatartásuk.

Intézményünk Zöld Óvodai Programjai:

Állatok, növények megfigyelése: Megfelelő eszközök biztosításával, különböző helyszíneken biztosítunk lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy közvetlen környezetükben található állatokkal, növényekkel megismerkedhessenek.

Állatok gondozása: a csoportokban akváriumokban halakat tartunk, gondozásukról gyermekekkel együtt a felnőttek gondoskodnak. Több alkalommal szervezünk intézményünkben olyan kirándulást, ahol állatokkal is találkozhatnak a gyermekek, itt is hangsúlyt fektetünk a hozzájuk kapcsolódó gondozási feladatok ismertetésére.

Kert, növény- gondozás: Óvodánkban az épületen belül és kívül kialakítunk növénykertet, melyet a gyermekekkel közösen gondozunk. Csatlakoztunk az „OVI-KERT" programhoz. Fontosnak tartjuk, hogy óvodakertünkben neveljünk fenntarthatóságra, egészséges életmódra, felelősségtudatra, együttműködésre, munkára; használjuk ki a szabadban tanulás és felüdülés lehetőségeit, segítsük, elvessük a gyermekekben az agrár-pályaorientáció csíráját, ami városunkban nagy hagyománynak örvend. Ennek érdekében csoportonként egy-egy magaságyást helyezünk el, melyekben a gyerekek elsajátíthatják a növénytermesztés és a kertészet alapjait. Ezen túlmenően gondozzuk a gyermekekkel udvarunkon a virágokat, bokrokat.

Egészségnevelési-hét megszervezése: Felhívjuk a figyelmet az egészséges étkezés fontosságára, valamint a mozgás fontosságára, az adott héten ezen témákhoz kapcsolódó programokat szervezünk a gyermekek számára.

Erdei óvoda megszervezése: A gyermek számára évente 2 alkalommal 1 hetes erdei óvodát szervezünk, hogy közvetlenül a természeti környezetben legyenek, tapasztaljanak.

Újrahasznosítás: az óvodai tevékenységekben törekszünk arra, hogy minél több újrafelhasználható anyaggal munkálkodjunk. Több alkalommal kérjük a szülőket arra, hogy 1-1 tevékenységhez kapcsolódóan segítsék munkánkat anyagok beszerzésével, mint tojástartó, műanyag flakon, tea-filteres papír, stb, melyekből elsősorban maradandó eszközöket, képeket alkotunk, ajándéktárgyakat készítünk. Óvodánk elé elhelyeztünk egy kupakgyűjtő szívet. A jó célt szolgáló kezdeményezés ökológiai és karitatív jelentősége mellett kedves utcadísze is lett városunknak, emellett a gyerekek (és felnőttek) környezeti nevelésében is fontos szerepet tölt be (szelektív hulladékgyűjtés).

Zöld szabályok:

Sehol ne szemetelj!

Soha ne szedj le védett növényt! Ne szedj le növényt feleslegesen!

Ne zavard az állatokat evés, ivás, pihenés közben!

Élő állatot ne gyűjts!

Csak azt szabad gyűjteni, amit a természet ad! (lehullott száraz falevél, faág, lehullott termés)

Ne törd le a fák ágait!

Ne szennyezd a vizeket!

Kirándulás során a kijelölt útvonalon közlekedj, ne taposd a növényeket!

Étkezz egészségesen!

Mozogj mindennap!

6. Óvodai nevelés tervezése, szervezése

6.1. Tervezés

A nevelőmunka tervezésének előzménye:

- a gyermekek és a család előzetes és folyamatos megismerése,
- műveltségi területekhez kapcsolódóan anyaggyűjtés egy nevelési évre.

A tervezés heti ciklusokban történik:

- a nevelés tervezése (tevékenységek felsorolása, és a tevékenységekkel összefüggő feladatok) komplex módon összefonódik a tanulás tervezésével,
- a tervezés során az óvodapedagógus és a gyermek aktív egymásra hatására építünk.

Az óvodapedagógus által elképzelt fejlesztést kiegészítik a gyermektől származó ötletek, a meglévő gyermeki ismeretek, tapasztalatok.

6.2. Szervezés

Az óvodák nyitva tartása a szülők és a fenntartó igénye alapján szerveződik.

A munkarend kialakítását meghatározza:

- az óvodák nyitvatartási ideje
- a gyermeklétszám alakulása a kora reggeli és délutáni időszakban
- az óvodapedagógusok kötelező óraszáma és órakedvezménye
- a gyermekek magas színvonalú, szakszerű ellátása az ellátás teljes időtartama alatt
- az átfedési idő, amely alatt lehetőség nyílik a fokozott egyéni bánásmód érvényesítésére, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra, sétákra, kirándulásokra, természetes környezetben történő tapasztalatszerzésre, kulturális intézmények rendezvényein való részvételre.

Az óvodapedagógusok hetenkénti váltásban végzik munkájukat.

A csoportokat a nevelőtestület alakítja ki, melyet a gyermekek életkori megoszlása határoz meg, gondot fordítva a sajátos nevelési igényű, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek eloszlására.

6.3.Tevékenységek szervezésének elvei

A teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus tartja.

A komplex foglalkozás az óvodapedagógus döntése alapján kötött, és kötetlen formában is szervezhető. Kis- és középső csoportban többnyire kötetlen, nagycsoportban már kötött formában is szervezünk foglalkozásokat, tevékenységeket.

6.4. A nevelési idő keretei

A napirend céltudatos, de rugalmas megtervezése során alakítjuk ki a gyermek óvodai életrendjét, időbeosztását.

A heti rend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. Kialakításuk a nevelőközösségen belüli egyeztetéssel az óvodapedagógusok feladata.

A napirend

A napirend biztonságot, támpontot ad, és állandóságot jelent a gyermek számára. A napirenden belül a legtöbb időt a gyermek legfontosabb tevékenysége, a játék kapja. Különösen tavasszal és nyáron a szabadlevegőn való tartózkodás természetes része a gyermekek napi életének. Hűvösebb időben, télen is szükséges a levegőn tartózkodás, csupán annak időtartamát csökkentjük. A napirenden belül az óvónők rugalmasan figyelembe veszik az egyes tevékenységek időigényét, a körülmények, az évszakok, váratlan események hatását. A napirenden belül állandó időpontot igényel: étkezés, pihenés.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal. Általános időkeretek 10 órás óvodai nyitvatartási idővel: Játék, szabadidős tevékenység: 6 óra – komplex foglalkozás: napi 20-35 perc

Étkezés, pihenés: 3 óra

Öltözködés, tisztálkodás: 1 óra

Napirend

7:00 - 8:30 Gyermekek fogadása, szabad játék tevékenység

8:30- 9:30 Tervezett tevékenység megtartása

9:30- 10:00 Tízórai, tisztálkodási tevékenység

10:00- 11:45 Tervezett tevékenység megtartása, szabad játék tevékenység, séta

11:45- 12:15 Ebéd, tisztálkodási tevékenység, készülődés a délutáni pihenőre

12:15- 15:00 Ébredés

15:00- 15:30 Uzsonna, tisztálkodási tevékenység

15:30- Szabad játék tevékenység

A hetirend

A folyamatosságot, a rendszerességet és a nyugalmat segíti elő a hetirend az óvodai csoportban, és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások életének megszervezéséhez. Összeállításánál figyelünk arra, hogy jusson elegendő idő a gyermeki

tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a hetirend a gyermekek életének észrevétlen szabályozója legyen.

Mindennapi tevékenység: testnevelés, mese-vers ismertetése.

A hetirenden belül állandó napot igényelnek:

- a kötött formában szervezett testnevelés
- a 4-7 évesek részére logopédia heti egyszer, gyógypedagógiai foglalkozás, gyógytestnevelés heti egyszer, ezek fakultatív foglalkozások
- hittan heti egyszer
- játékos torna a nagycsoportosok részére heti egyszer
- e-dia a nagycsoportosok részére hetente egyszer.

A hetirend nem napokhoz kötött tevékenységet jelent, hanem egy-egy környezeti téma köré csoportosítva, azt körbejárva dolgozza fel az élményeket, tapasztalatokat, ismereteket a különböző foglalkozási területeken keresztül. Kivételt képez a testnevelés foglalkozás.

Az év közben már kialakított szabályok, szokások megtartása mellett a nyári élet megtervezésénél figyelünk arra, hogy az évszak örömeit szabadabban élvezzék a gyermekek, és kötetlenebb formában biztosítunk lehetőséget a változatos tevékenységre.

A HETIREND A CSOPORTOKBAN EGYEDILEG KERÜL MEGHATÁROZÁSRA A KOROSZTÁLY SAJÁTOSSÁGAIHOZ ÉS A GYERMEKEK IGÉNYEIHEZ IGAZÍTOTTAN.

7. Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása az óvodában:[10]

Az alapdokumentumban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek. Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Mindezek figyelembevételével óvodánk célja:

- Hogy az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez,

[10] Módosítva: 2020.09.01-től

- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése. Az együttnevelést vállaló intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál a sajátos nevelési igényű gyermeknek, mint részvétet és védettséget.

Ennek megfelelően óvodánk, mint integrált nevelésben résztvevő óvoda:

- Figyelembe veszi a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésének igényeit
- külön gondot fordít arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,
- az óvodavezető támogatja az óvodapedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, terapeuta segíti (módszertani intézmény, utazótanári szolgálat). Közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésére és folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

Óvodánk e tekintetben a Pedagógiai Szakszolgálat, Nevelési Tanácsadó munkatársainak segítségét veszi igénybe, mivel óvodánkban nincs képzettséggel rendelkező pedagógus munkatárs.

Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a foglalkozásokhoz, önmagához mért fejlődése tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

a) Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a habilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülés-specifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.

b) A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus

– szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,

– a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,

– egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,

– alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,

– együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

c) A sajátos nevelési igény típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:

– segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,

– javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,

– segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd) eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,

– együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,

– segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,

– kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,

– részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,

– részt vesz az óvodai foglalkozások és tevékenységek adaptációjában.

Az integrált nevelésben részt vállaló óvodák – a köznevelés-fejlesztési tervekben meghatározott feladatellátás szerint vehetik igénybe az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, a pedagógiai szakszolgálati intézménye szolgáltatásait, az utazó gyógypedagógiai hálózat működtetésére kijelölt intézmények segítségét.

Óvodánkban csak integráltan nevelhető (a Pedagógiai Szakszolgálat, illetékes Szakértői Bizottság véleménye alapján is intézményünkbe irányított) sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását biztosítjuk.

A gyermekek ellátása során a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvében megfogalmazottakat alkalmazzuk. Az alábbi linken elérhető: https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alapprogramok/A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

Óvodáinkban az alábbi sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését biztosítjuk:

- Beszédfogyatékos gyermek

- Enyhe értelmi fogyatékos gyermek

- A fejlődés egyéb pszichés zavarával (tanulási-, figyelem-, magatartás-zavarral) küzdő gyermek

- Pedagógiai Szakszolgálat szakvéleménye alapján intézményünkbe irányított gyermek

8. Integráció az óvodában

Óvodánkban integrált nevelés folyik. Ennek megfelelően az óvodai csoportokban együtt neveljük a gyermekeket attól függetlenül, hogy sajátos nevelési igényűek (SNI), hátrányos helyzetűek (HH), vagy halmozottan hátrányos helyzetűek (HHH).

Egyéni képességeiket figyelembe véve számukra fejlesztő foglalkozásokat tartunk, pl. a HH és HHH gyermekek számára a Pedagógiai Programunkban is meghatározott Mutasd meg… program keretén belül.

A diabétesz és a fokozott allergiás megbetegedéssel élő gyermek ellátását az Nkt. 62. § (1a)-(1e) a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján (1b)-(1e) bekezdés szerinti speciális ellátást biztosítunk, akik nem sajátos nevelési igényű, hanem sajátos ellátást igénylő gyermekek, vagyis a mindennapi ellátási igényük különbözik egészséges társaiktól, nevelési igényükben nincs eltérés. A cukorbeteg gyermekek a diagnózis felállításakor kapnak egy igazolást a tartós betegségről, amely igazolást később a hivatalos eljárások folyamán (óvodai, iskolai beiratkozás, családtámogatási ellátások igénylése stb.) használnak.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodapedagógusok feladata, hogy a csoportjukban található HH, HHH gyermekek fejlesztését biztosítsa, és megfelelő módon dokumentálja.
- A sérülésből eredő speciális képességek fejlesztése.
- Fejlesztő játékok, tevékenységek széles körét biztosítani a sérült gyermekek számára.
- A szakemberekkel történő kapcsolattartás.
- Biztosítani kell a helyet, időt, eszközt, személyt a fejlesztéshez.
- Differenciált képességfejlesztés.

- A szakvélemények alapos ismerete. Minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai – orvosi - pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.
- A harmonikus személyiségfejlődés elősegítése.
- Szakemberhez irányítani azt a sérült gyermeket, aki az óvodába kerülésig nem volt vizsgálaton
- Biztosítani mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

9. Tehetségfejlesztés

Egyre szélesebb körben válik nyilvánvalóvá, hogy a tehetséges gyermek speciális fejlesztése, nevelése saját érdekünk. Tehát nagy gonddal kell fejleszteni azokat, akiknek „több adatott", hogy legjobb lehetőségeiket megvalósítva mindannyiunk hasznára legyenek.

A tehetségre jellemző viselkedés:

- ❖ átlag feletti képességek,
- ❖ magas szintű kreativitás,
- ❖ feladatkötelezettség.

A tehetség kibontakozásának alapfeltételeihez tartozik a környezet. A család értéket ad, a nevelő kapukat nyit.

Fejlesztésük érdekében feladatunknak tekintjük:

- ❖ a szülő figyelmét felhívni a gyermek kiemelkedő képességeire,
- ❖ megfelelő feltételek biztosítása a tehetség kibontakoztatásához,
- ❖ ismereteink folyamatos bővítése a speciális képességek támogatására,
- ❖ egyéni bánásmód tudatos alkalmazása.

Célunk:

- nevelőtestületünkben rejlő erőforrások mozgósításával, óvodapedagógusaink belső indíttatására, kezdeményezésére építve új, tehetségműhelyek megalakulását szeretnénk segíteni,

- a szülők felé folyamatos betekintést biztosítunk, a partneri funkciókat erősítjük,

- városunk óvodáiban működő szakmai munkaközösségek bevonása a tehetségsegítés kezdeményezéseibe,

- A tehetségek követésének, folyamatos fejlesztésének érdekében együttműködés kialakítása a városi iskolákkal.

Tehetségpont tevékenységünket városunkon és megyénkre szeretnénk kiterjeszteni. Együttműködünk a helyi és megyei Pedagógiai Szakszolgálatokkal.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A már működő hazai tehetségpontokkal való együttműködés városunkban működő óvodai társadalom szemléletformálásában, a tehetségígéretek és a tehetséges óvodapedagógusok felkutatása, munkájuk megismerése.
- Az óvodai tehetségpontokkal való együttműködés a tehetséggondozási rendszerünk kimunkálásában, kidolgozásában, óvodai gyakorlatunk kiépítésében.
- Tehetségígéretek azonosításához összhangban a város pedagógiai szakszolgálatával, sokszínű módszertani kultúra létrehozása
- Az óvodai tehetséggondozás sokszínű módszertani kultúrájának kidolgozása, kiváló műhelyötletek terjesztése.
- Az esélyteremtés, folyamatosság és átjárhatóság elvének értelmezése az óvodai gyakorlatban
- Óvodai tehetségnapok szervezése
- Jó gyakorlataink bemutatása, dokumentálása, terjesztése (könyv kiadása) az érdeklődők számára.

Heti rendszerességgel sikeresen és eredményesen funkcionáló műhelyek óvodásainkat több területen fejlesztik.

Tehetségformáink specifikumai:

- zene
- tánc
- mozgás
- kreativitás kibontakozása a képzőművészetekben.

Jövőbeli terveink:

- Óvodai Tehetségnapot kívánunk létrehozni, ahol minden évben bemutatkozhatnak a műhelyek. ezzel szeretnénk kivívni a jövőben a környezet - szülők, kollégák - elismerését.
- A pedagógusok, érdeklődők számára fontosnak érezzük a tehetség kibontakoztatásának jelentőségéről, lehetséges módszereiről szóló előadások, bemutatók szervezését.
- Kiállítások rendezése a gyermekek alkotásaiból, fotótárlatok kialakítása a program során elkészült fotóanyagból.
- Évente több alkalommal vállaljuk olyan mozgalmas, színes, sokoldalú kapcsolati napok, megszervezését, amelyen a tehetséggondozás számos területe kerül népszerűsítésre, amelyen a gyermekek, a szülők, az óvodapedagógusok, civil szervezetek és térségünk szakmai képviselői vehetnek részt, ezáltal intenzív kapcsolatrendszert kívánunk kiépíteni.

A tehetséges gyermekek felismerése, kibontakoztatása céljából fejlődési naplónkat is úgy alakítottuk ki, hogy biztosítsa a felismerés lehetőségét, a fejlődés nyomon követését. A foglalkozás megtartásáról az óvodapedagógus külön dokumentumot vezet.

10. A gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését szolgáló dokumentumok - Értékelés, ellenőrzés

A gyermek fejlődését az erre szolgáló dokumentumban (Komplex személyiség-fejlettség megfigyelő dokumentum, gyermek egészségügyi törzslapja) kísérjük figyelemmel, megfigyeléseinket rögzítjük évente két alkalommal.

A gyermekben kialakuló pszichikus képződmények (tudás, ismeret), szociális fejlettség, közösségi magatartás, beszédkészség, mozgásfejlettség, aktivitás, részvétel a tevékenységekben, a gyermeki tevékenység eredményei (teljesítmények).

Helyi programunkban követjük azt a gyakorlatot, mely szerint enyhült az egységesen elérendő fejlettségi szint. A fejlődést, fejlesztést mi toleránsabban közelítjük meg. Befolyásoló tényezői:

- az egyén öröklött anatómiai, fiziológiai adottságai
- a környezet, amibe beleszületik és él
- a nevelés, valamint ennek sajátos családi jellemzői.

Programunk lehetőséget ad, hogy a fejlődésben megengedhető az esetleges, időleges részleges elmaradás, de célunk az, hogy bölcsődéskor végére, valamint az óvodáskor végére az iskolába lépés idejére a gyermek a kívánt szintet elérje.

Folyamatosan végezzük megfigyeléseinket, feljegyzéseinket a fejlődésre vonatkozóan (fejlettség mérő lapok, naplók, egyéb feljegyzések). **Megfigyeléseink eredményeit évente két alkalommal fogadó óra keretében megosztjuk a szülőkkel.**

IV. Záró rendelkezések

1. Pedagógiai Program felülvizsgálata

Az intézmény Pedagógiai Programjában megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja. Az óvodapedagógusok szakmai munkaközössége minden nevelési év végén értékeli a pedagógiai programban megfogalmazott általános és speciális célok és feladatok megvalósulását.

2. A pedagógiai program módosítása:

A pedagógiai program módosításának indoka lehet törvényi jogszabályi változás, fenntartó által meghatározott feladatváltozás, a nevelőtestület munkatervében szereplő évenkénti felülvizsgálat eredménye alapján tett javaslat

A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet a(z): óvodavezető, nevelőtestület bármely tagja, szakmai munkaközösség, szülői szervezet, óvoda fenntartója.

3. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala:

Az intézmény Pedagógiai Programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető. 1-1 példánya az intézményvezetői irodában és a bölcsődevezetői irodában megtalálható, valamint a www.szarvasiovi.hu oldalon is megtalálható.

4. Tájékoztatás a pedagógiai programról:

Az új gyermekek szülei számára tartott első szülői értekezlet alkalmával az óvodavezető vagy az általa átruházott hatáskörben megbízott személy átfogó tájékoztatást nyújt a pedagógiai program tartalmáról.

Az óvodával később jogviszonyt létesítő gyermekek szüleinek az óvodavezető vagy az által átruházott hatáskörben megbízott személy előre egyeztetett időpontban nyújt tájékoztatást az óvoda pedagógiai programjáról, mely az óvoda honlapján is folyamatosan megtekinthető.

A fentieken túl a szülők bármely szülői értekezleten tájékoztatást kérhetnek az óvoda vezetőjétől, vezető-helyettesétől és a csoport óvodapedagógusaitól.

A pedagógiai programmal kapcsolatos kérdéseket a nevelési év ideje alatt bárki, bármikor felteheti az intézmény igazgatójának, aki azokra az ügyintézési határidő belül érdemi választ ad. Ennek pontos időpontja a szülővel történő előzetes egyeztetés alapján kerül meghatározásra.

Szóbeli érdeklődésre, szóbeli tájékoztatást kaphat az óvoda képviseletére jogosult személyektől. Írásbeli kérés a nevelési év ideje alatt bármikor benyújtható az óvodavezető-helyettesnek címezve, aki az ügyintézési határidőn belül írásbeli tájékoztatást nyújt.

5. A pedagógiai program személyi s területi hatálya:

Az intézménnyel jogviszonyban álló minden munkavállalóra kiterjed, valamint azon személyekre, akik az intézményekkel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek az feladatainak megvalósításában.

Az intézmény területére, valamint az óvodák által szerevezett – a pedagógiai program megvalósításához kapcsolódó – óvodán kívüli programok helyszínére.

Legitimációs záradék

Intézmény OM azonosítója: **202156**	***Készítette:*** ***Szarvas, 2023. november 15.*** ***Czikkelyné Fodor Tünde*** ***Igazgató***
Legitimációs eljárás	
Nevelőtestület elfogadás ***határozatszáma:*** 5/2023. (XII.04.) Fábián Marianna *A Nevelőtestület nevében aláírás* *(Közalkalmazotti Tanács elnöke)*	***Szülői Szervezet nevében véleményezte:*** ***2023. december 15.*** ..... bölcsőde részéről Litauszki-Sándor Judit óvoda részéről
Szarvas Város Óvodája és Bölcsődéje Bölcsőde Szakmai- és Óvoda Pedagógiai Programját ***Szarvas Város Önkormányzatának Gyermekjóléti és Közművelődési Bizottsága*** ***136/2023. (XII.13.)*** *számú határozatával jóváhagyta.* ***dr. Melis János*** ***Címzetes főjegyző***	
A dokumentum jellege: Nyilvános	

KIVONAT

Szarvas Város Önkormányzatának Gyermekjóléti és Közművelődési Bizottsága 2023. december 13-i nyílt ülésének jegyzőkönyvéből

A Gyermekjóléti és Közművelődési Bizottság 4 igen szavazattal, egyhangúlag az alábbi határozatot hozza:

136/2023. (XII.13.) sz. bizottsági határozat:

Szarvas Város Önkormányzatának Gyermekjóléti és Közművelődési Bizottsága megismerte és jóváhagyja Szarvas Város Óvodája és Bölcsődéje pedagógiai programjának az előterjesztés melléklete szerint történő módosítását.
Határidő: 2023. december 13.
Felelős: Molnár Istvánné bizottsági elnök
Horváthné Dr. Kepenyes Edit aljegyző
Boross Árpád Bence intézményfelügyeleti igazgató
Czikkelyné Fodor Tünde intézményvezető

k.m.f.

Molnár Istvánné sk.
a bizottság elnöke

Králikné Molnár Anna sk.
a bizottság külső tagja

Kivonat hiteles:

Szarvasi Polgármesteri Hivatal 2.

Korbelyné Új Réka
Jegyzőkönyvvezető

Szarvas, 2023. december 22.